

Latvijas un globālās tautsaimniecības attīstība; jaunākās prognozes

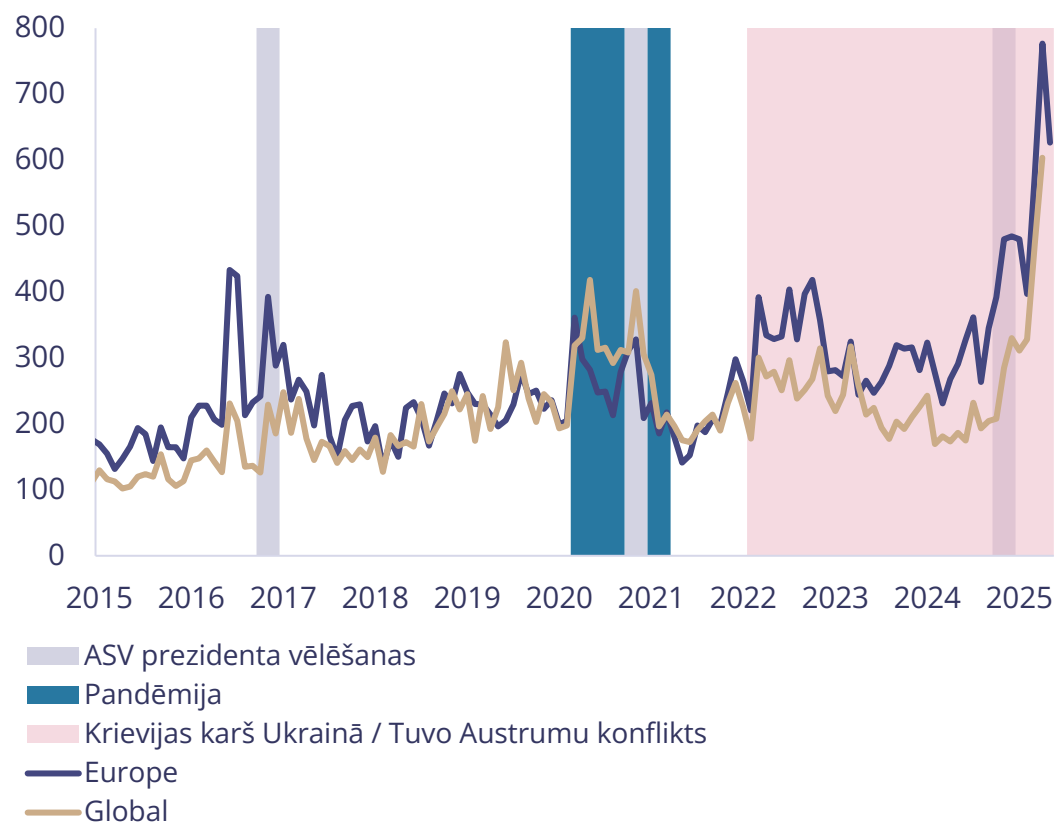
Mārtiņš Kazāks, Uldis Rutkaste

2025. gada 10. jūnijā

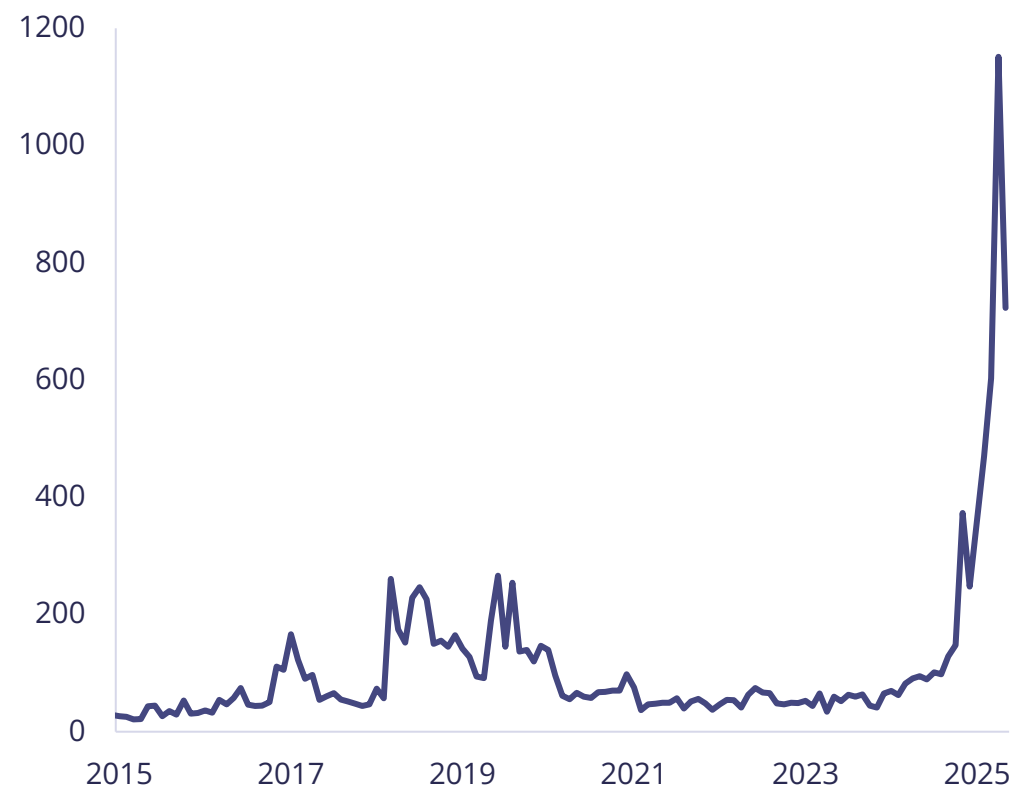

Pasaules tirdzniecības nenoteiktības indekss ļoti augstā līmenī

Ekonomikas politikas nenoteiktība (indekss)

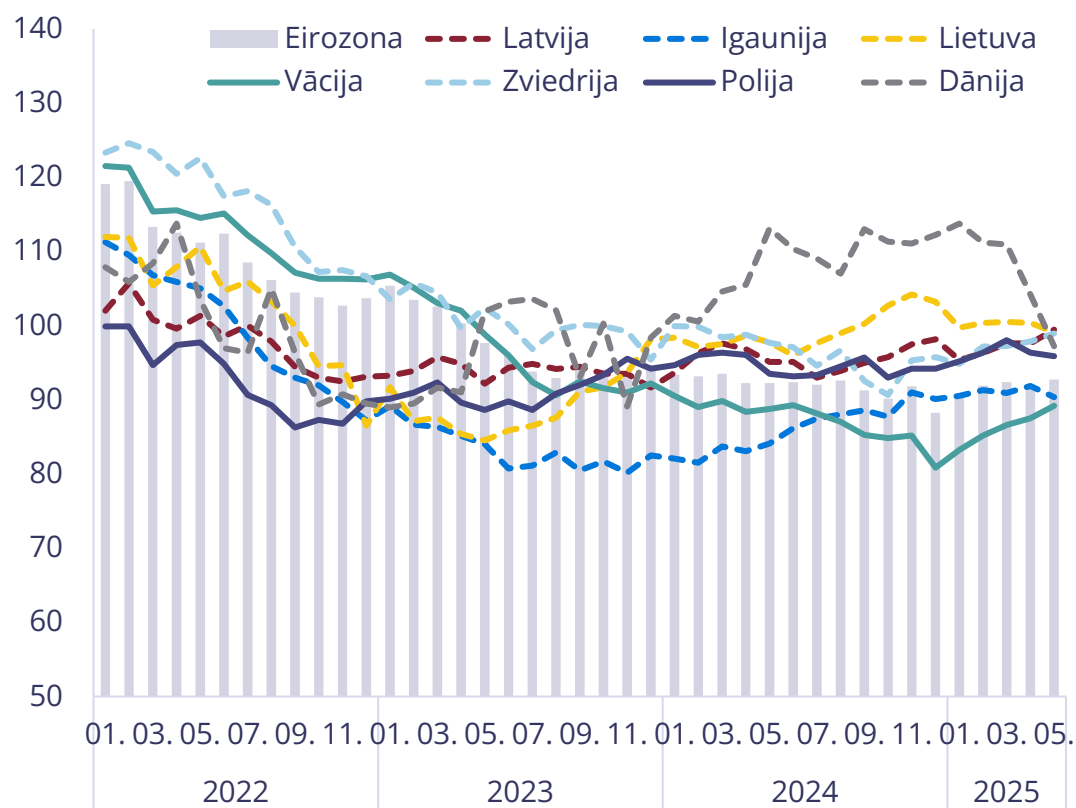

Pasaules tirdzniecības nenoteiktība (3m slīd. vid., indekss)

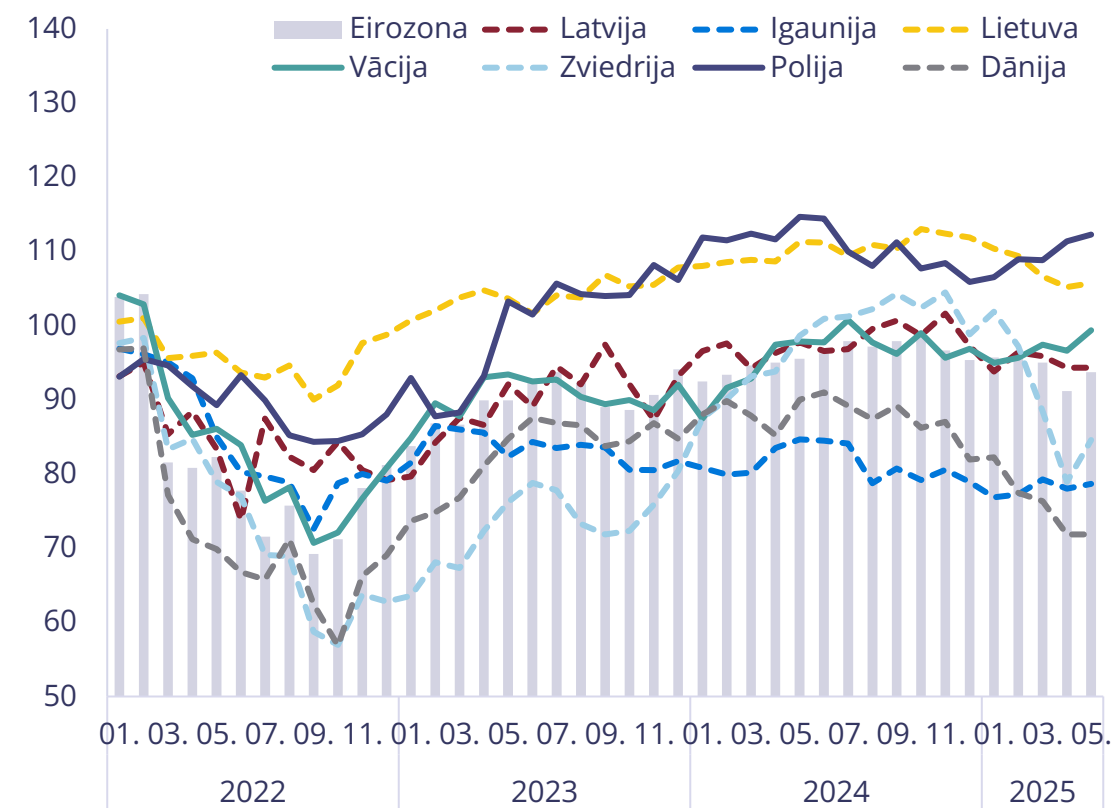

Eiropā pesimistiskāki ir kļuvuši patērētāji, biznesa sektora sentimentam saglabājoties relatīvi stabilam

Rūpniecības ekonomiskā sentimenta indikators
(ilgtermiņa vidējais = 100)

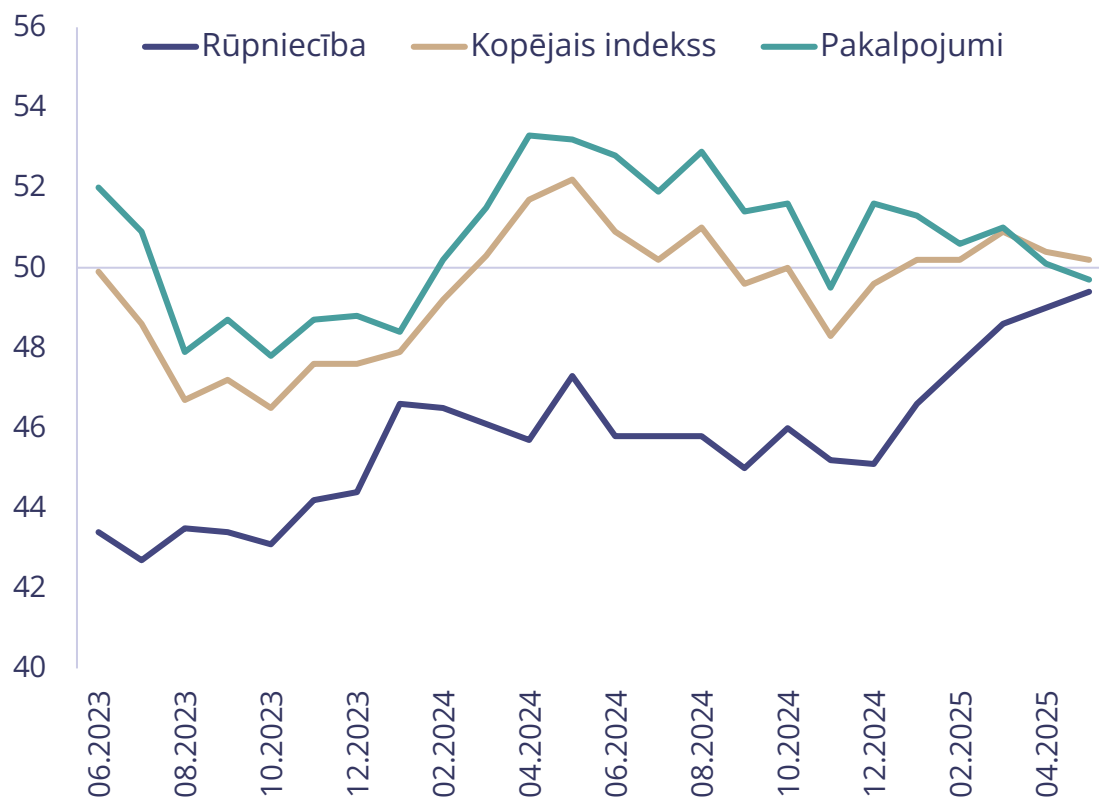

Patērētāju ekonomiskā sentimenta indikators
(ilgtermiņa vidējais = 100)

Eirozonā pakalpojumu sektora noskaņojums ir vājš, rūpniecībā uzlabojas. ASV dolāra vērtība visai būtiski nokritusies

IVI (>50 = izaugsme m/m)

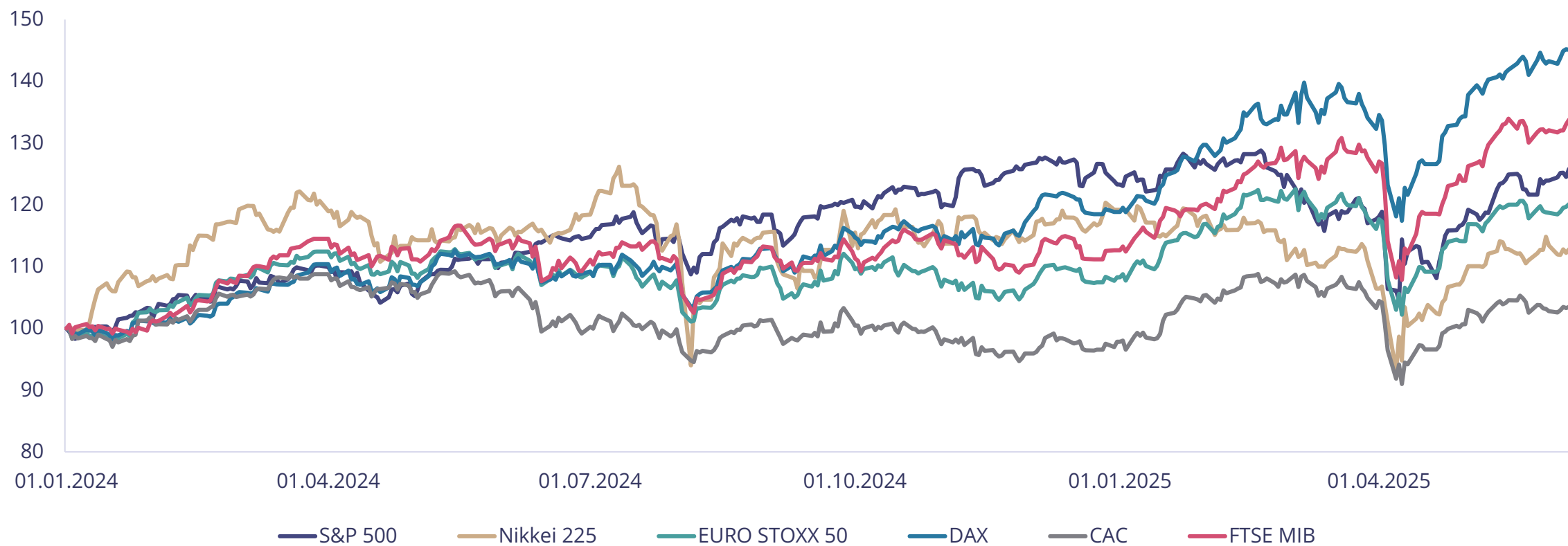

EUR/USD valūtas kurss

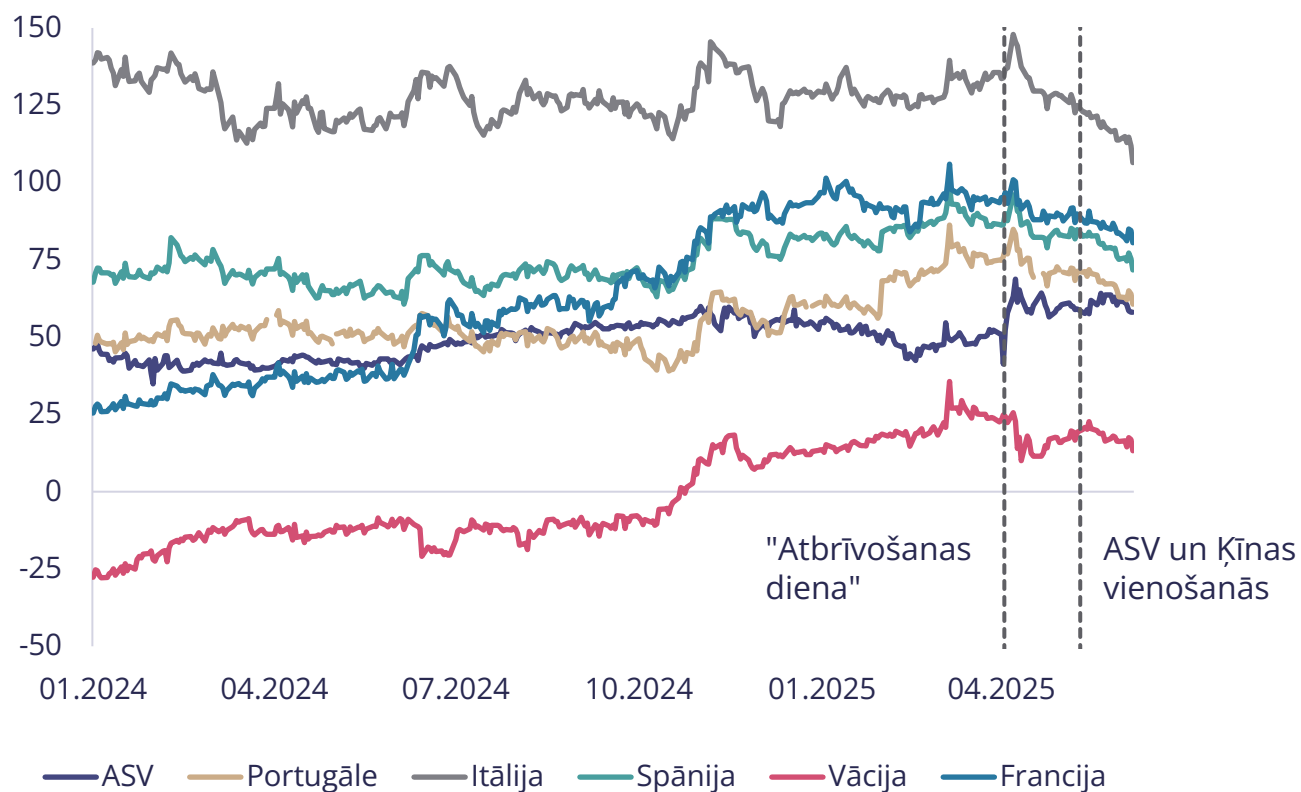
Akciju tirgi strauji atguvušies, pateicoties ASV un Ķīnas tarifu nesaskaņu īslaicīgai pierimšanai, bet...

Globālie akciju cenu indeksi (01.1.2024 = 100)

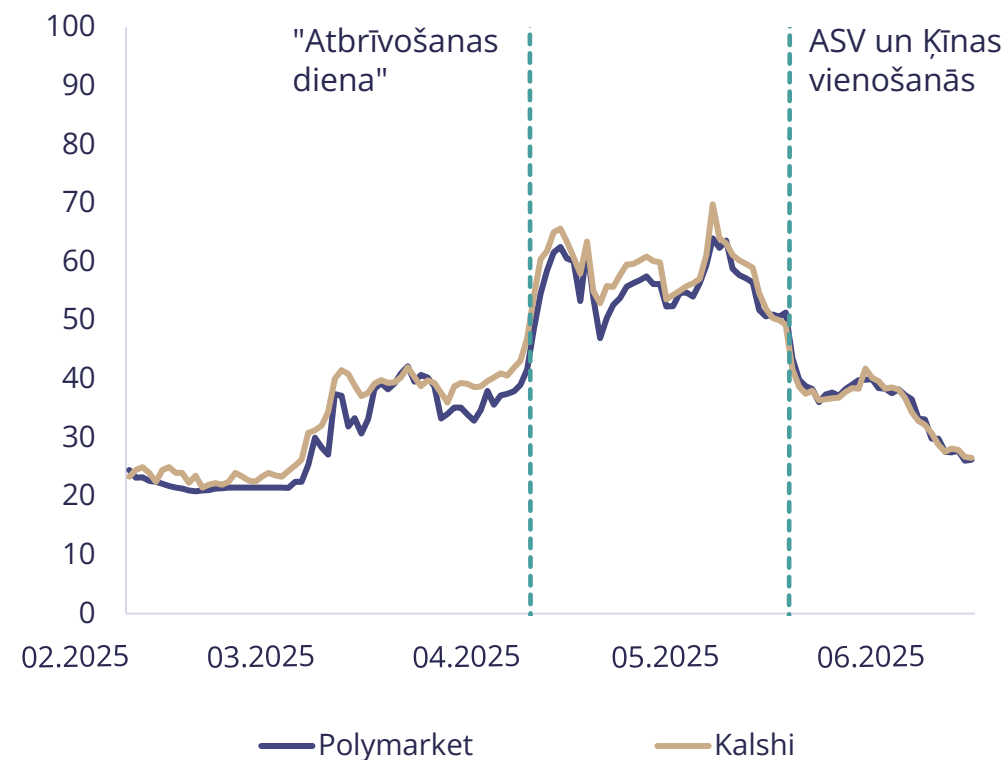

Investori neceno augstāku risku eirozonas valstu valdību parāda likmēs

Valdību 10 gadu obligāciju likmju starpība ar attiecīgo bezrisku procentu likmi (bāzes punkti)

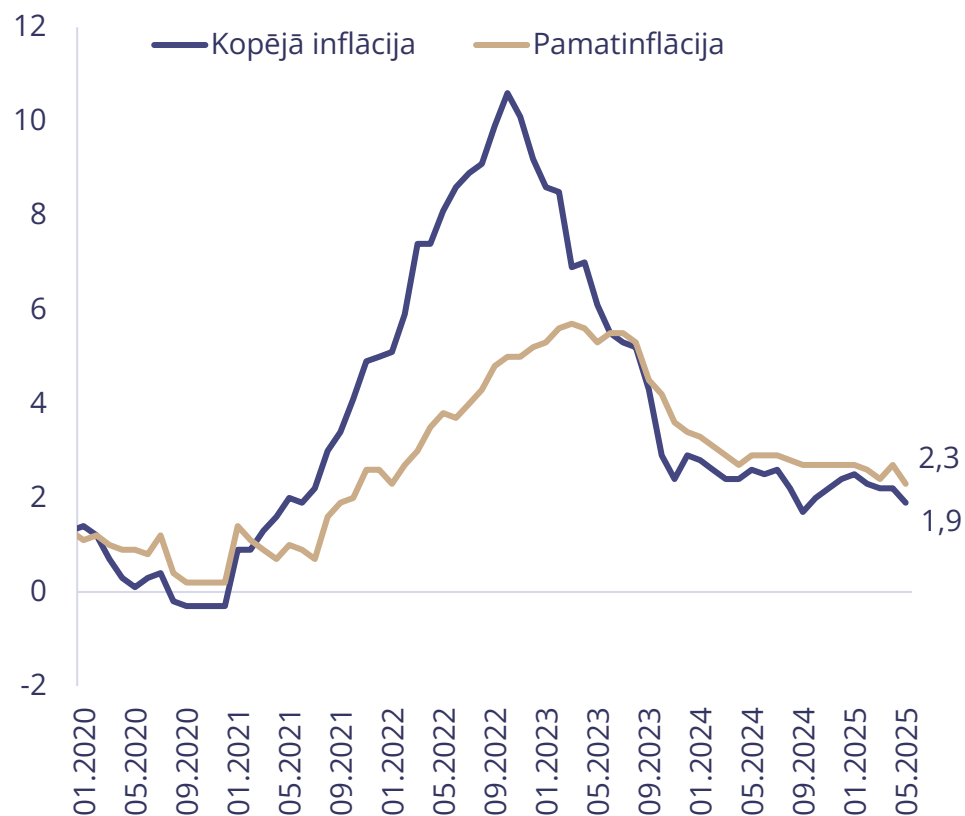

ASV recesijas varbūtība 2025. gadā totalizatoros (%)

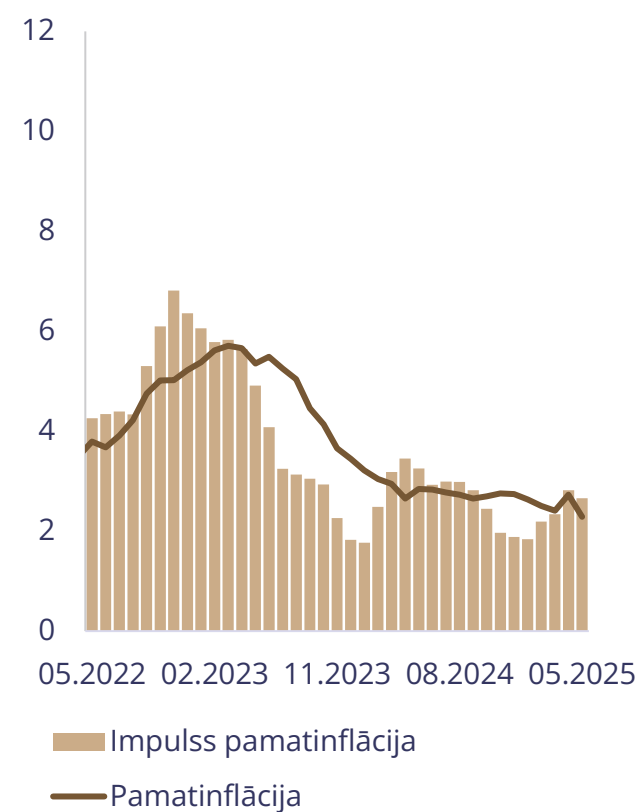
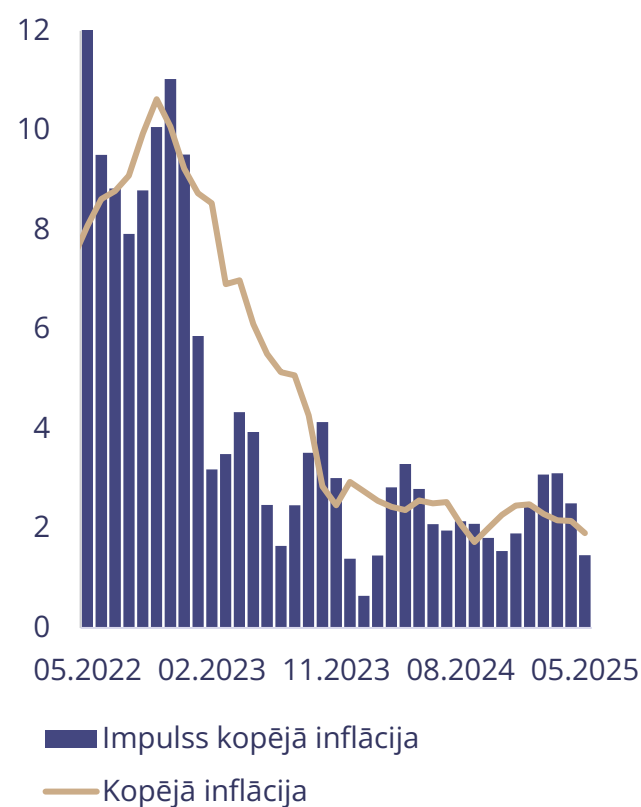

Inflācija eirozonā ir ap 2%, mērķis sasniegts

Inflācija, g/g, %

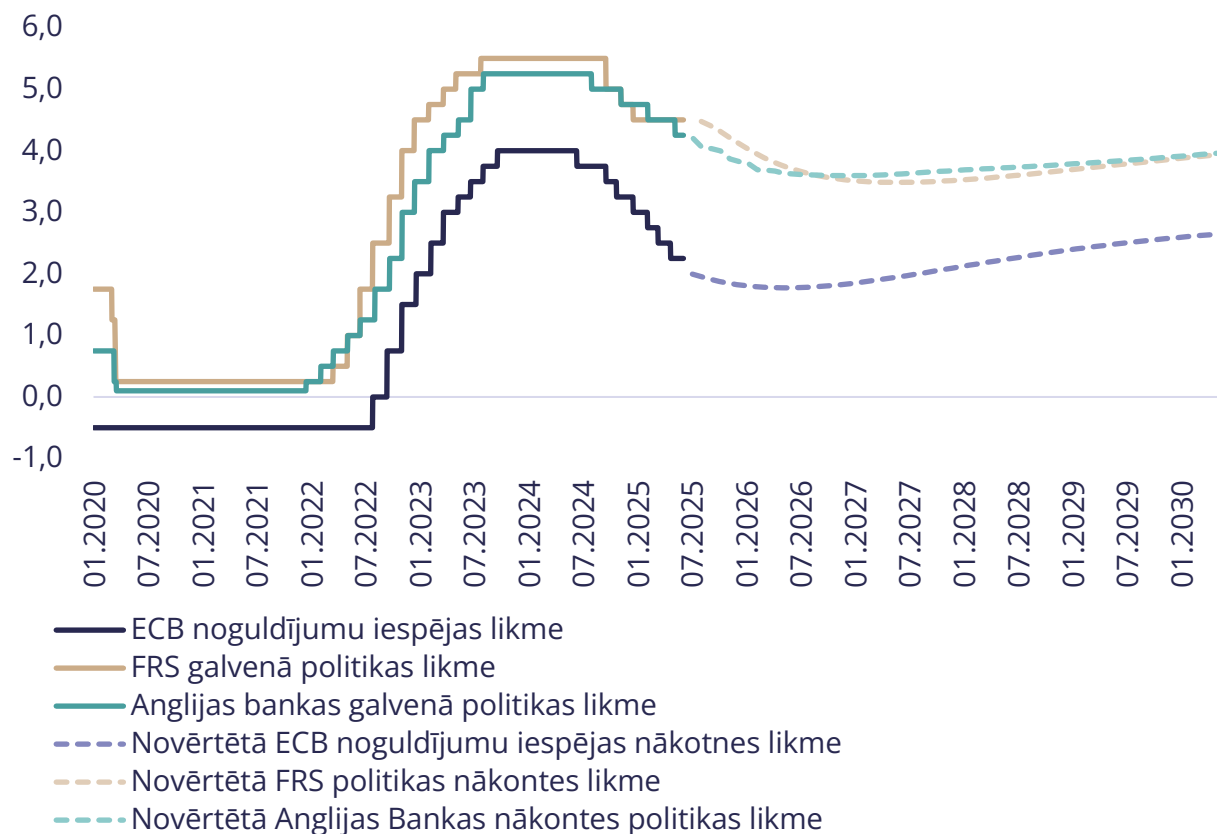

Inflācijas komponenti (s.i., g/g un 3m/3m anualizēti g/g, %)

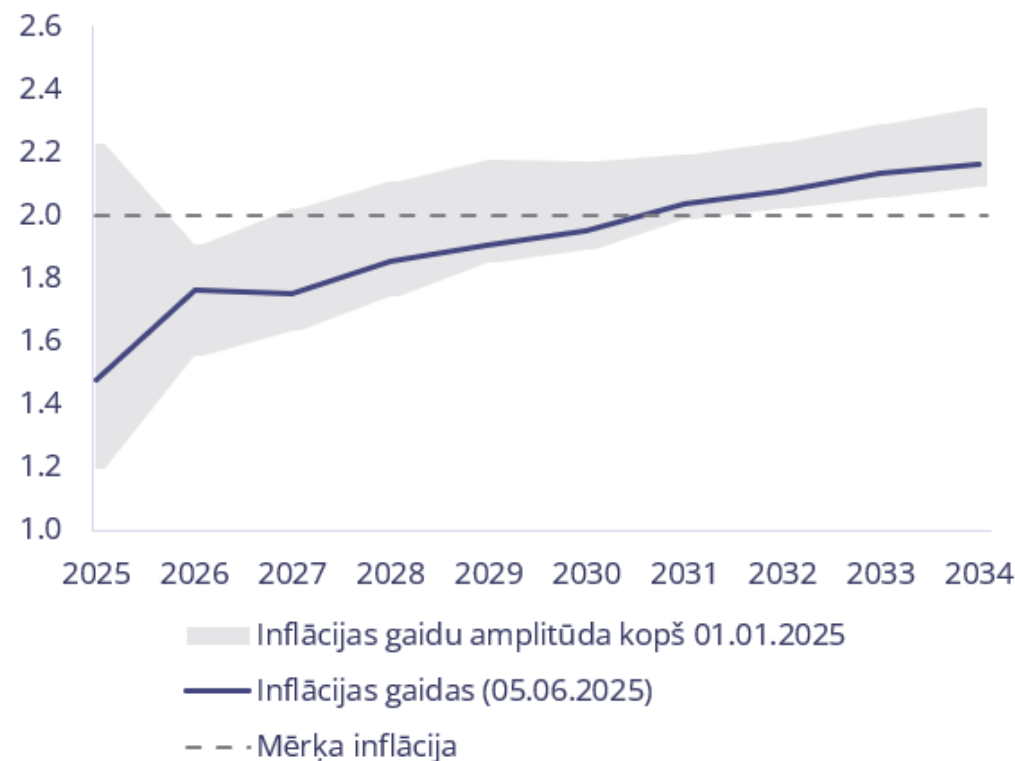

Saskaņā ar finanšu tirgus instrumentos iecenotajām gaidām ECB ir pietuvojusies procentu likmju samazināšanas cikla beigām

ECB, FRS, Anglijas Bankas galvenās politikas likmes (efektīvās) un novērtētās 1 mēneša nākotnes likmes (%)

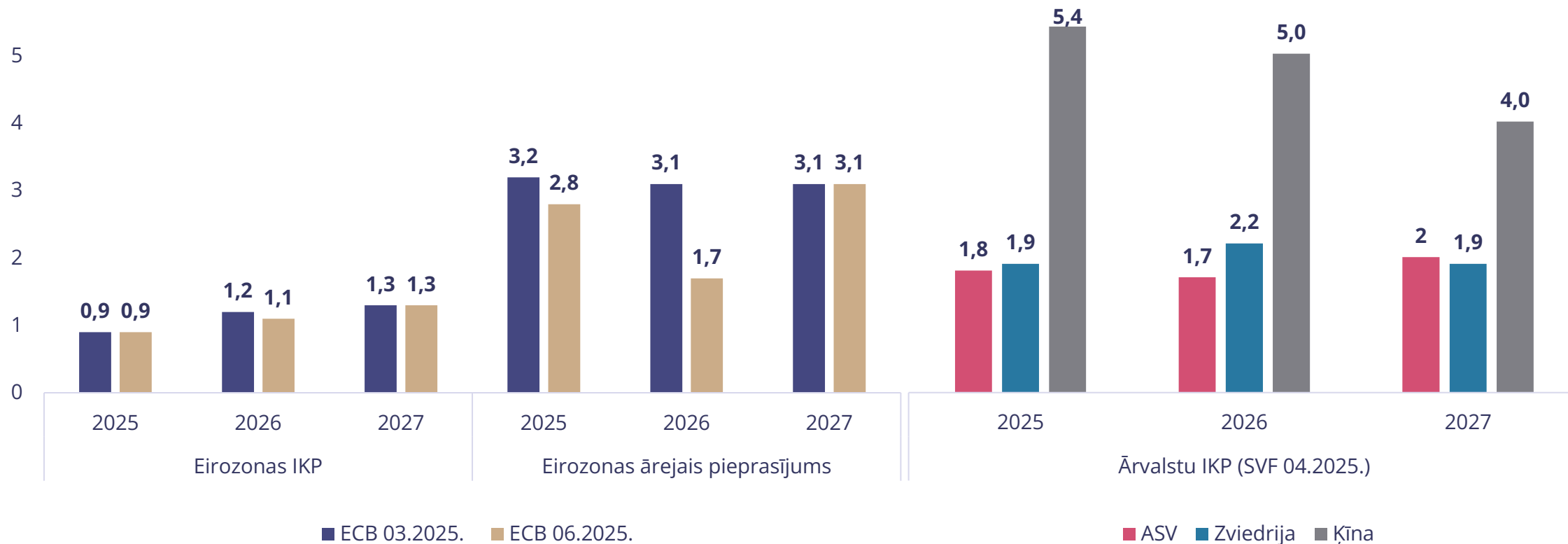

Inflācijas gaidas eirozonā, kas izriet no finanšu tirgus instrumentiem (%)

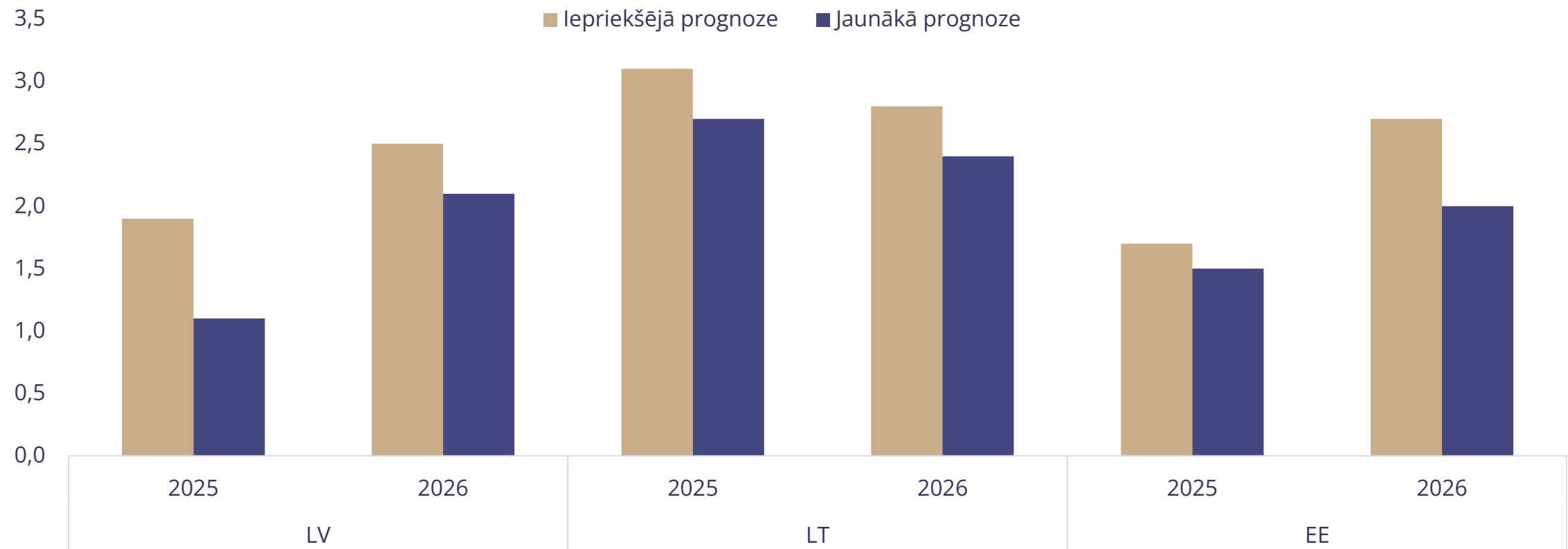
Eirozona: ECB prognozes rāda, ka izaugsme turpinās būt stabila, ārējais pieprasījums būtiski korigēts uz leju nākamajam gadam

IKP un ārēja pieprasījuma prognozes (g/g; %)

Izaugsmes prognoze koriģēta uz leju visām Baltijas valstīm, nenoteiktība saglabājas augsta

Baltijas valstu IKP gada pieaugumu prognozes (%)

Eirozona: inflācijas prognozes samazinātas

Eirozonas un ASV inflācijas prognozes (g/g; %)

Latvijā

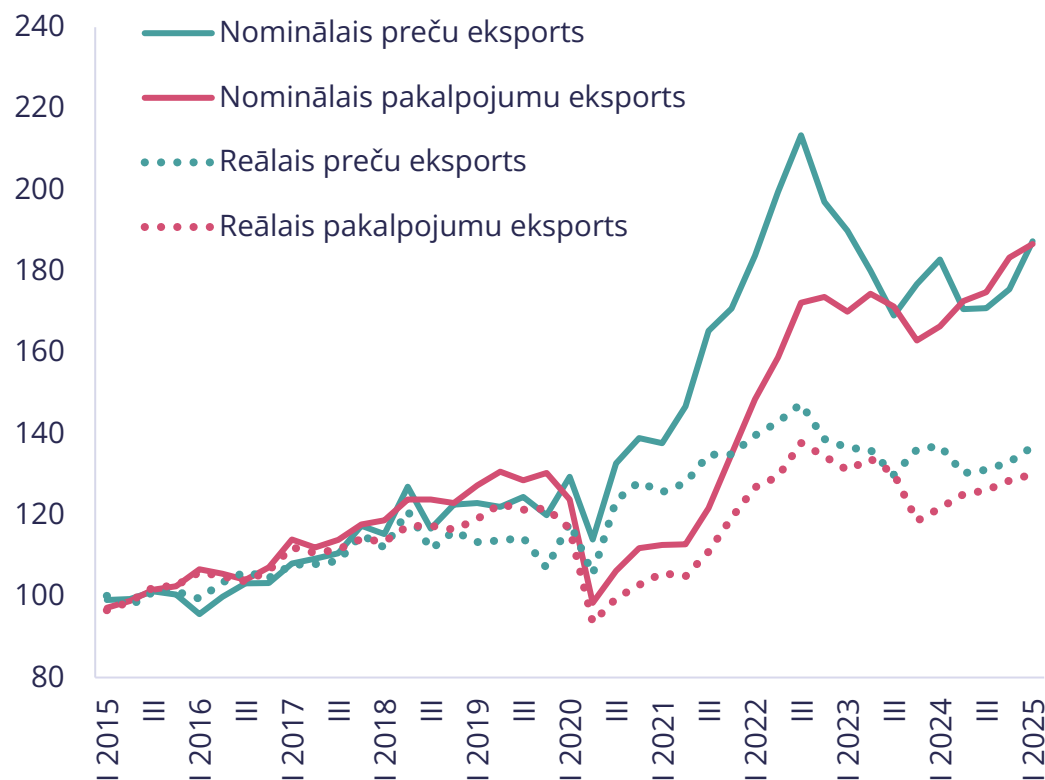
Proгноzes sagatavotas, izmantojot līdz 2025. gada 21. maijam pieejamo informāciju.

Avots: pexels.com

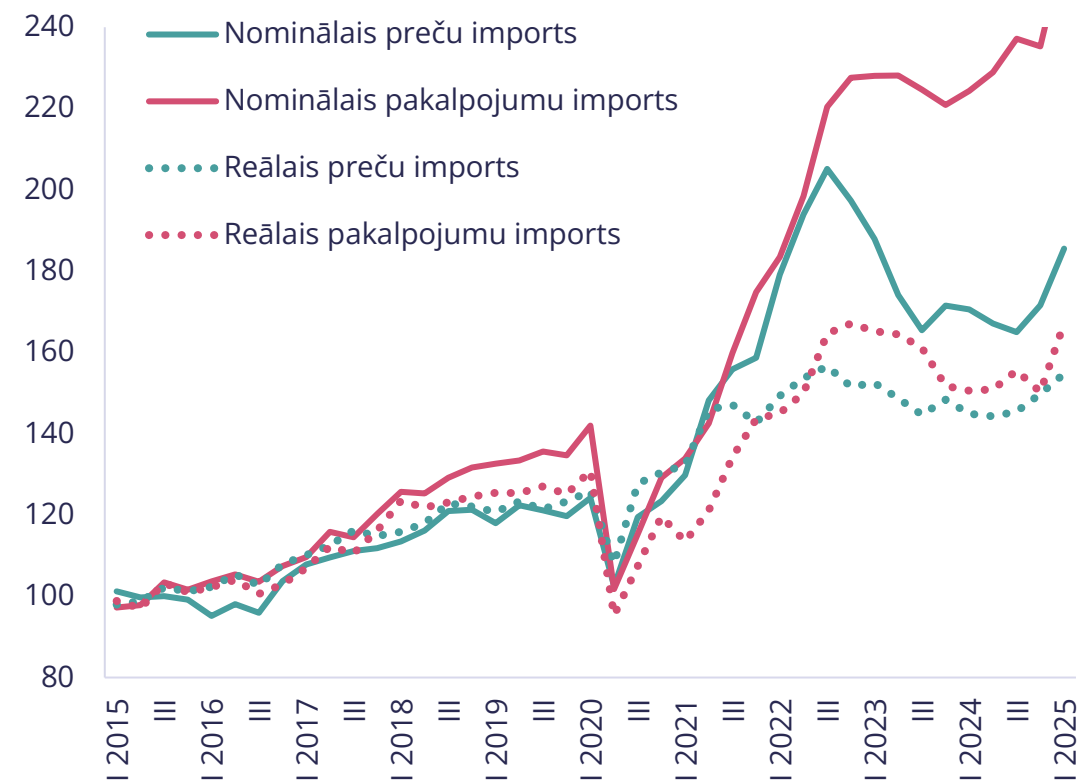

Reālā izteiksmē eksports jau vairākus gadus stāv uz vietas

Preču un pakalpojumu eksports (2015 = 100; s.i.)

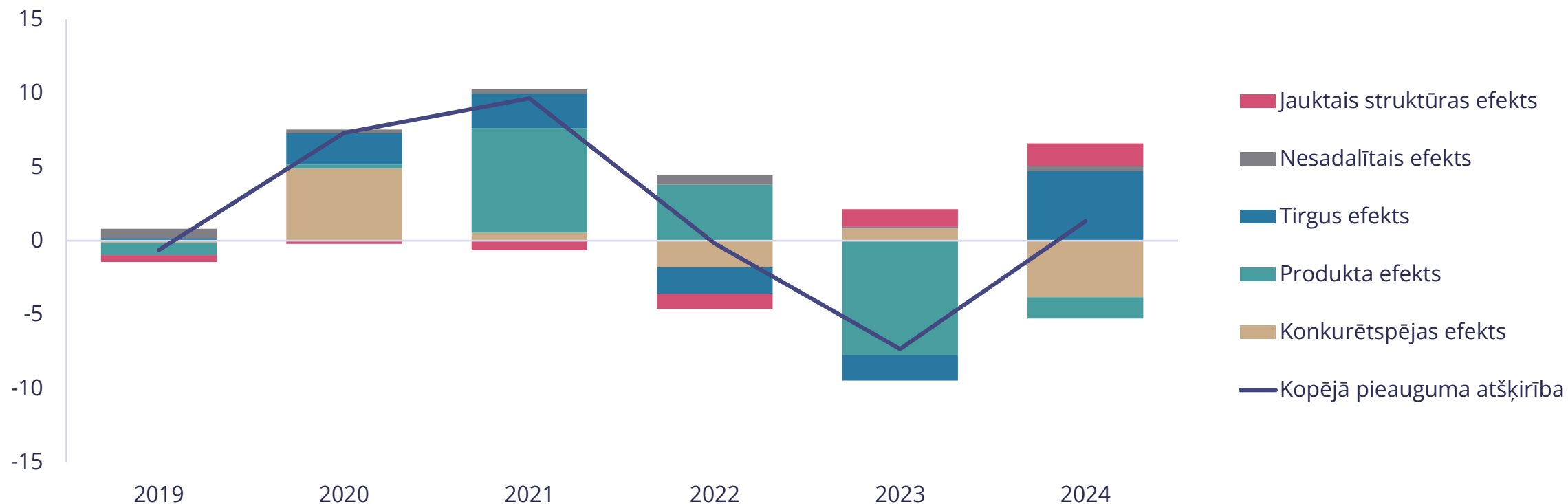

Preču un pakalpojumu imports (2015 = 100; s.i.)

Sākotnēji to noteica struktūras efekts, kam pērn pieslēdzās arī vājāka konkurētspēja

Latvijas preču eksporta pieauguma tempa atšķirība no pasaules importa
(12m / 12m slīdošais vidējais; %; devumi; pp)

Ap 80 % uzņēmumu, kas tirgojas ar ASV, tiešā ekspozīcija nav nozīmīga

No uzņ. ar apgrozījumu > 100 tūkst. uz ASV
213 eksportētāji, 159 importētāji

Uzņēmumu, kuri **eksportē** preces uz ASV:

- Eksports pret šo uzņ. apgrozījumu **6.6 %**

Uzņēmumu, kuri **importē** preces no ASV:

- Imports pret šo uzņ. pārdoto produktu ražošanas/iegādes izmaksās **3.5 %**

Lielāka ekspozīcija apgrozījumā/izmaksās:

- Elektronika un elektrotehnika
- Kokrūpniecība un mēbeles

Uzņēmumu skaits, kuri eksportē preces uz ASV

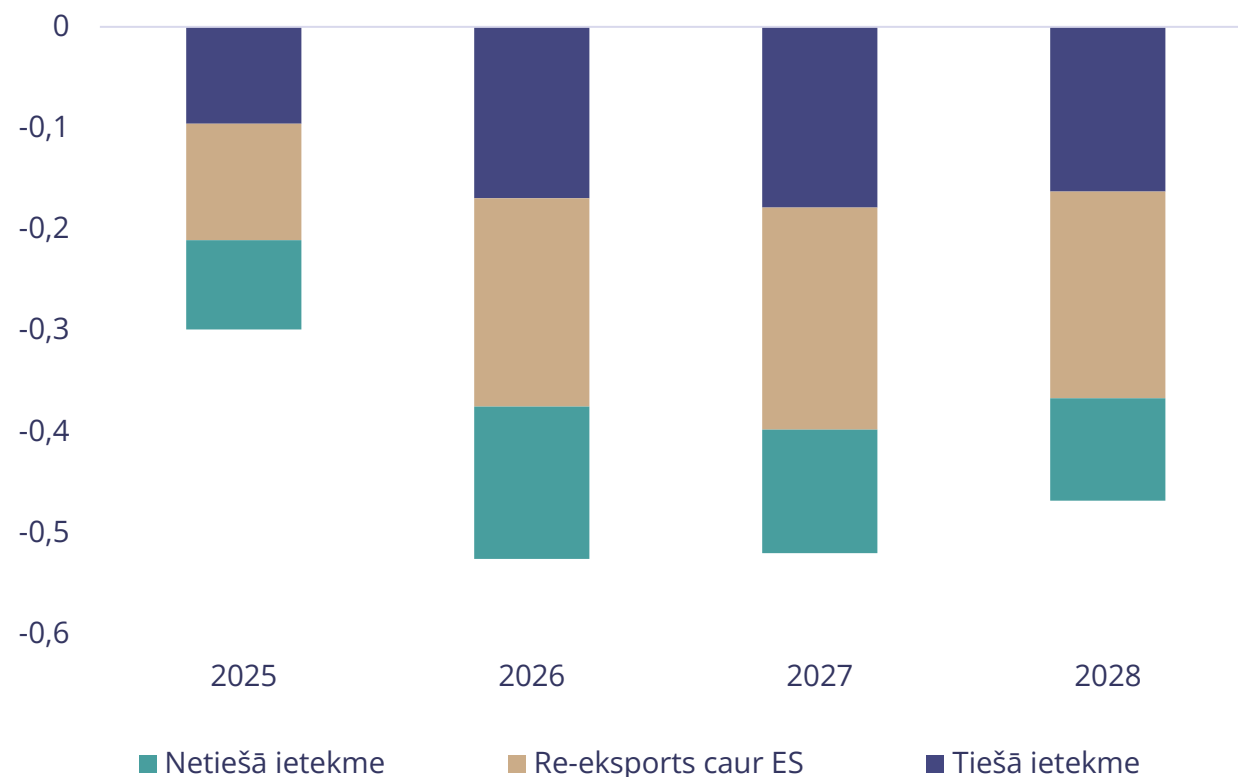

Uzņēmumu skaits, kuri importē preces no ASV

ASV tarifu ietekme uz Latvijas ekonomiku pesimistiskajā scenārijā

ASV tarifu un partnervalstu atbildes reakcijas ietekme uz Latvijas IKP – pesimistiskais scenārijs (kumulatīvās pārmaiņas; %)

Pieņēmumi:

ASV piemērotais efektīvais tarifs precēm un pakalpojumiem:

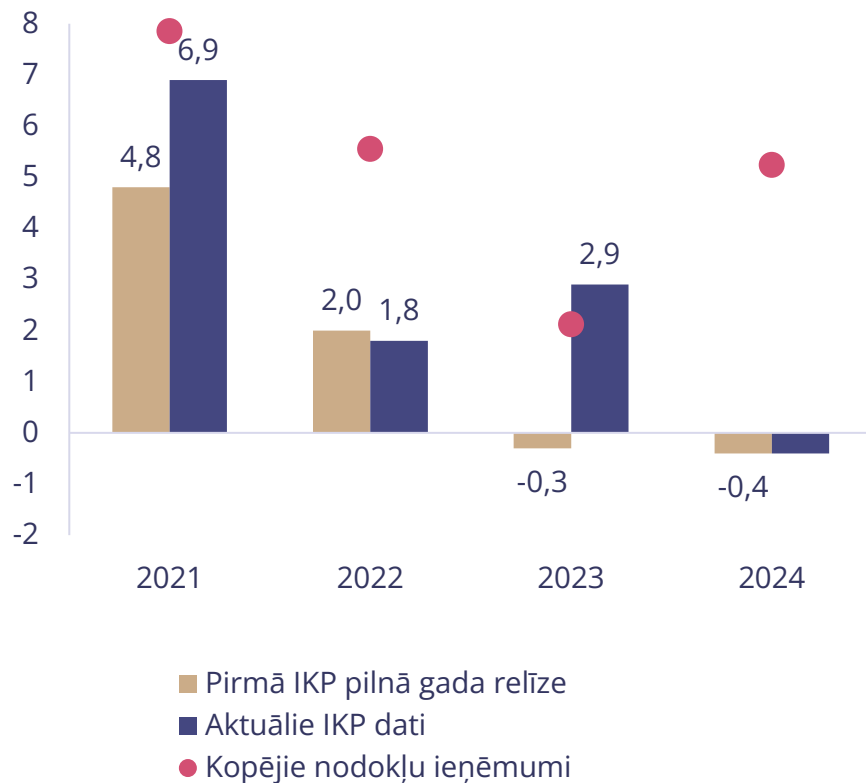
- No ES – 12 % apmērā (jeb nominālais tarifs precēm 20 % apmērā);
- No Ķīnas – 119 % apmērā, un;
- No pārējās pasaules – 15 % apmērā.

Savukārt, ASV eksportētajām precēm un pakalpojumiem piemērotais efektīvais tarifs uz:

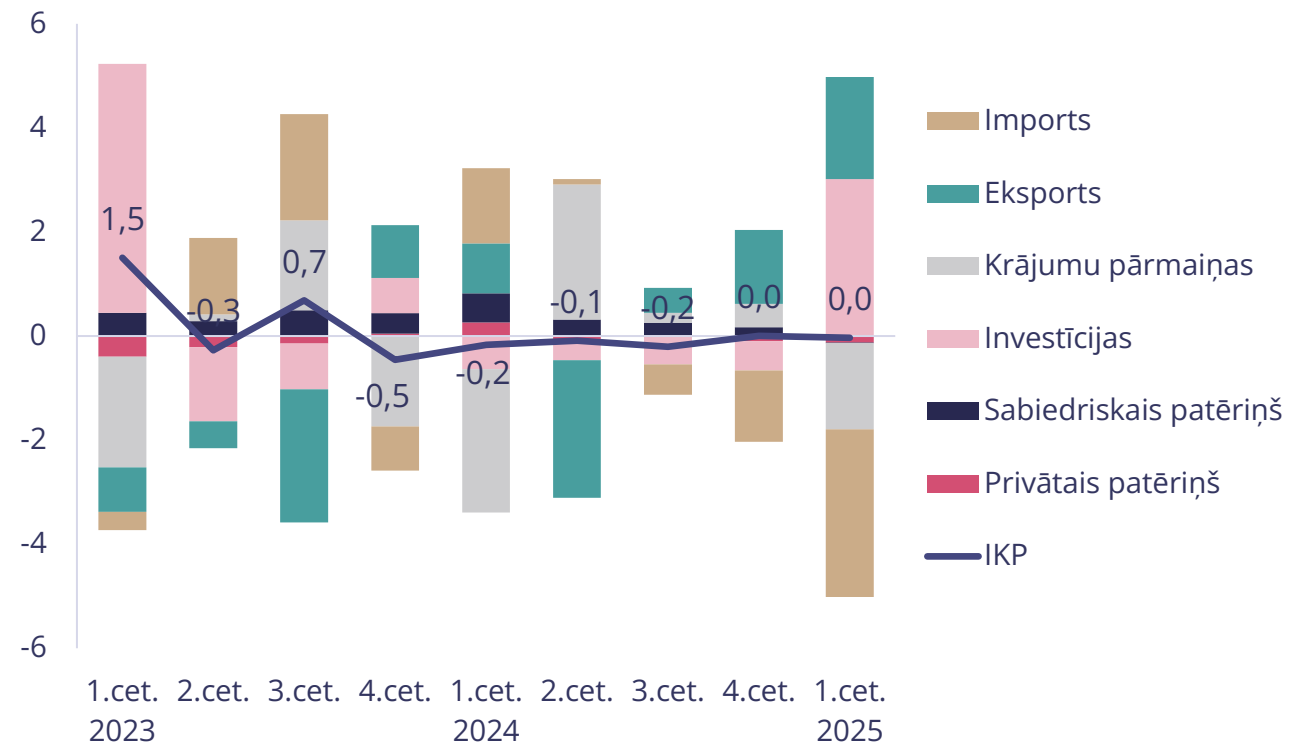
- ES – 8 % apmērā;
- Ķīnu – 78 % apmērā;
- Uz pārējo pasauli nemainīgi 2 % apmērā.

Šis gads sācies ar grandiozām investīcijām, bet privātais patēriņš joprojām izskatās nenovērtēts

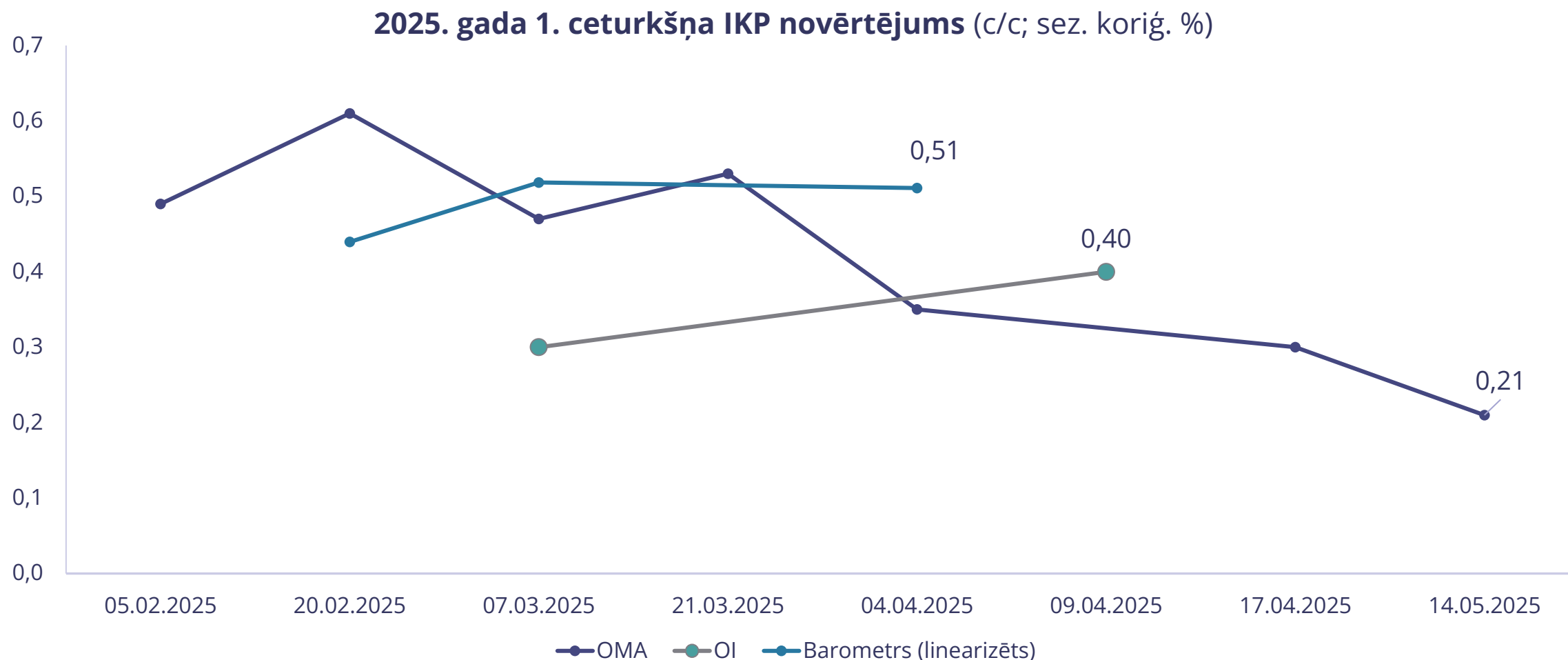
IKP (%) (salīdzināmās cenās; g/g)

IKP (c/c; %; s.i.) un izlietojuma komponentes (devums; pp)

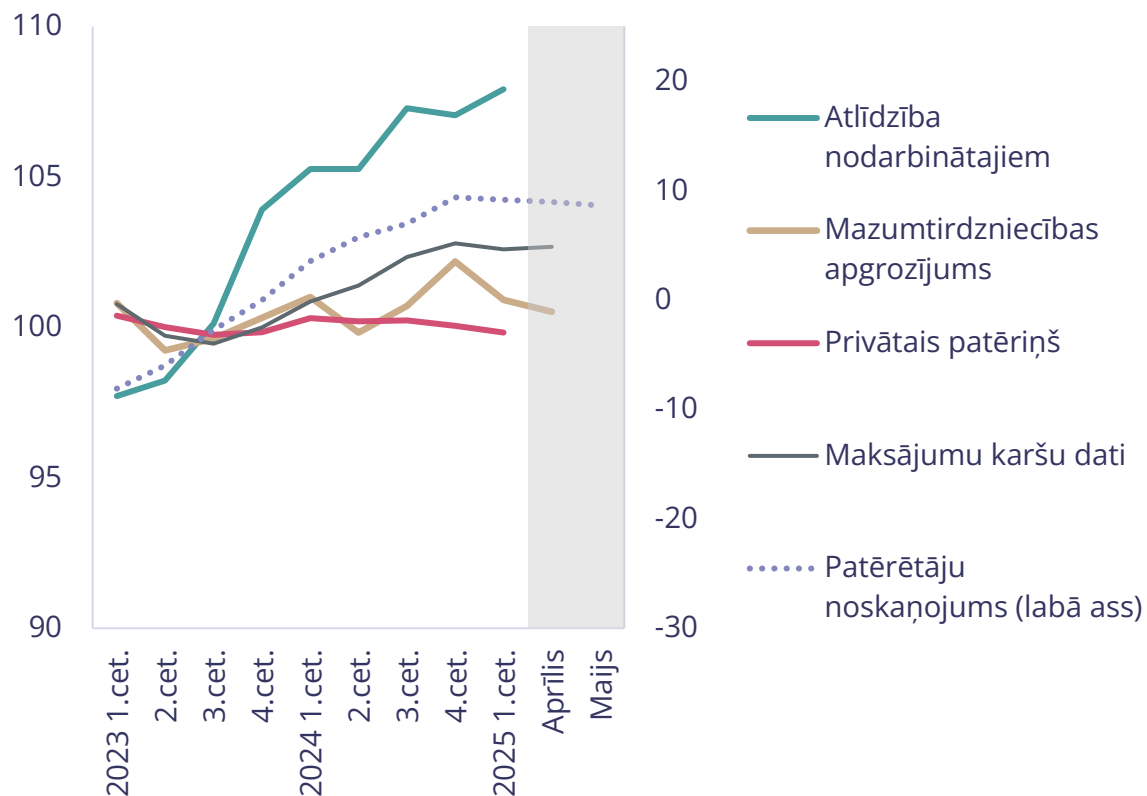

IKP īstermiņa modeļu novērtējumi rādīja nelielu pozitīvu izaugsmi gada sākumā

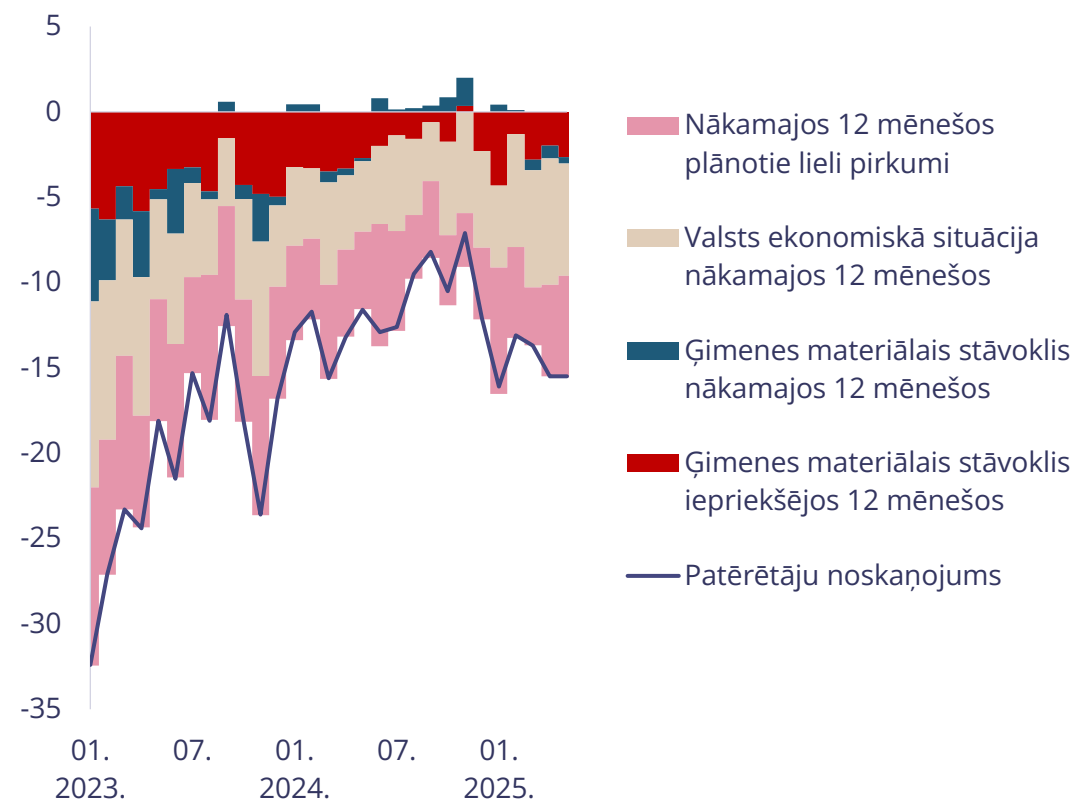

Veidojas būtiska plaisa starp ienākumiem un patēriņu, patērētāji joprojām pesimistiski

Patēriņu raksturojošie rādītāji (2023=100; %, salīdz. cenās; noskaņojums – atbilžu saldo pārmaiņas 2019=0)

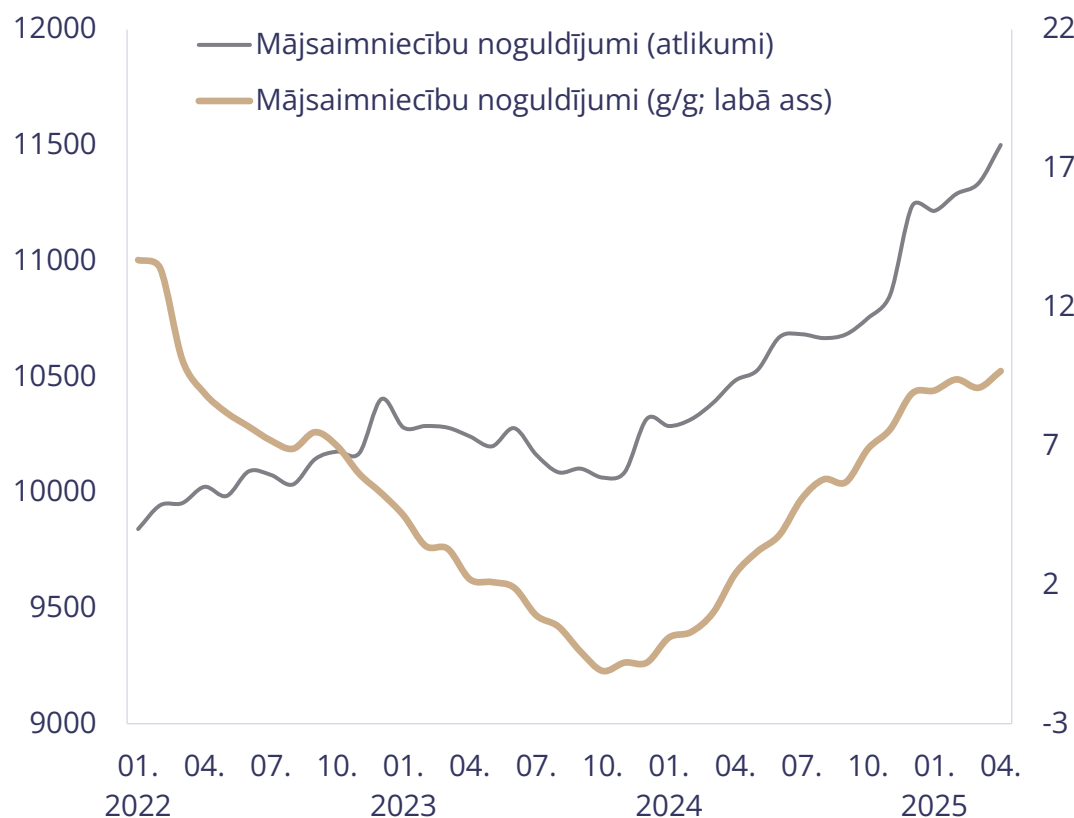

Patērētāju noskaņojums
(atbilžu saldo; procentu punktos)

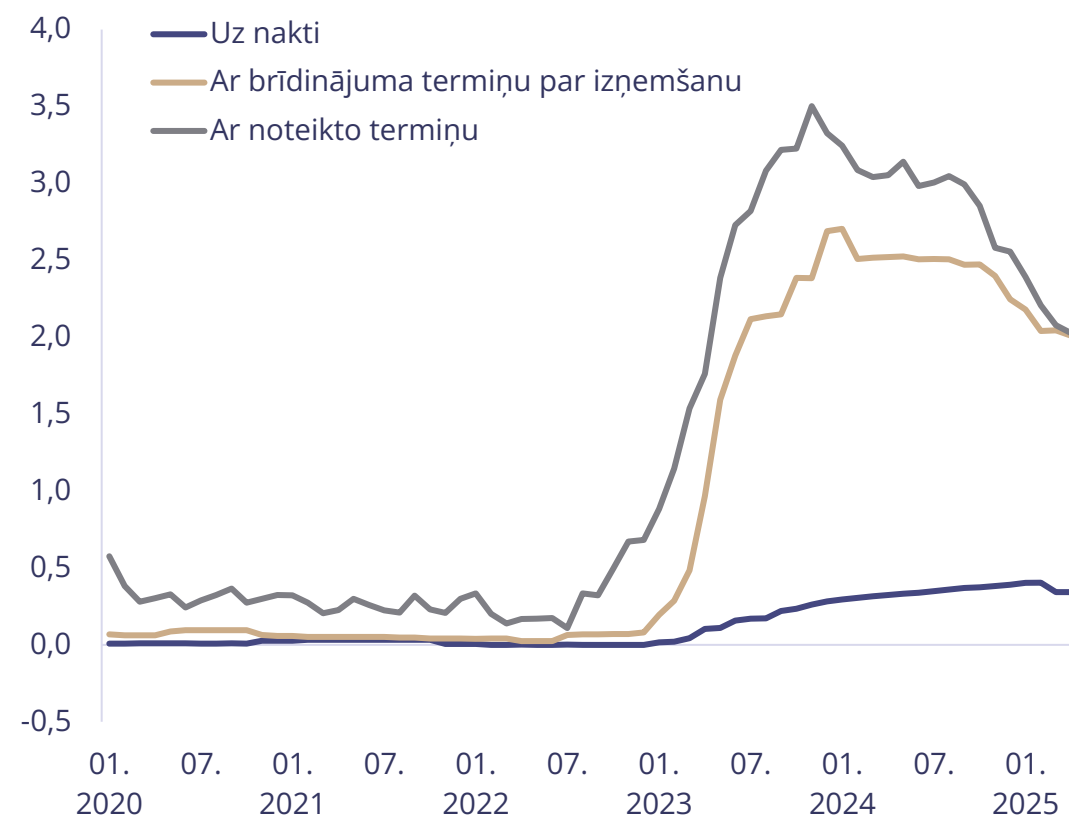

Mājsaimniecību noguldījumi turpinājuši augt strauji pat ar zemākām noguldījumu likmēm

Mājsaimniecību noguldījumi (miljoni eiro; g/g; %)

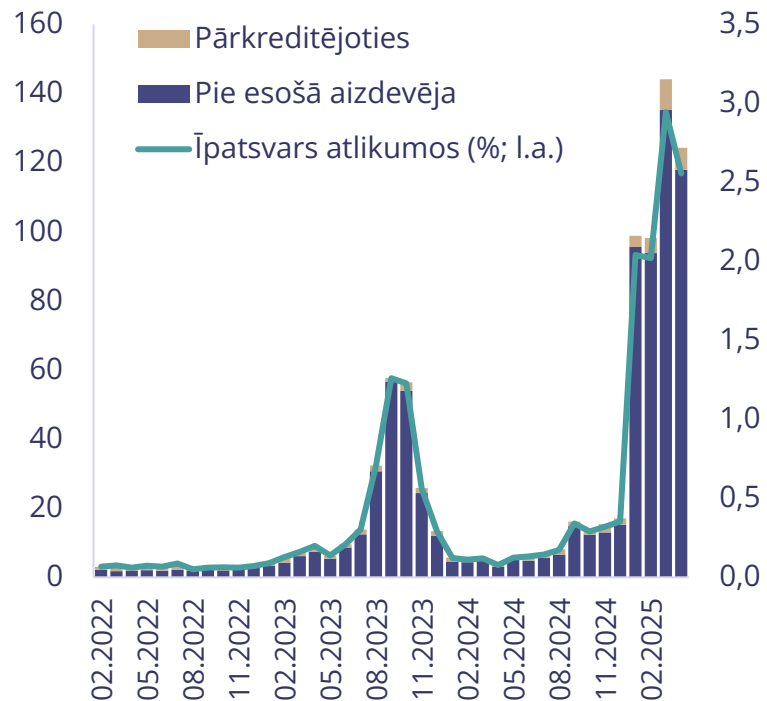

Procentu likmes jauniem mājsaimniecību noguldījumiem (%)

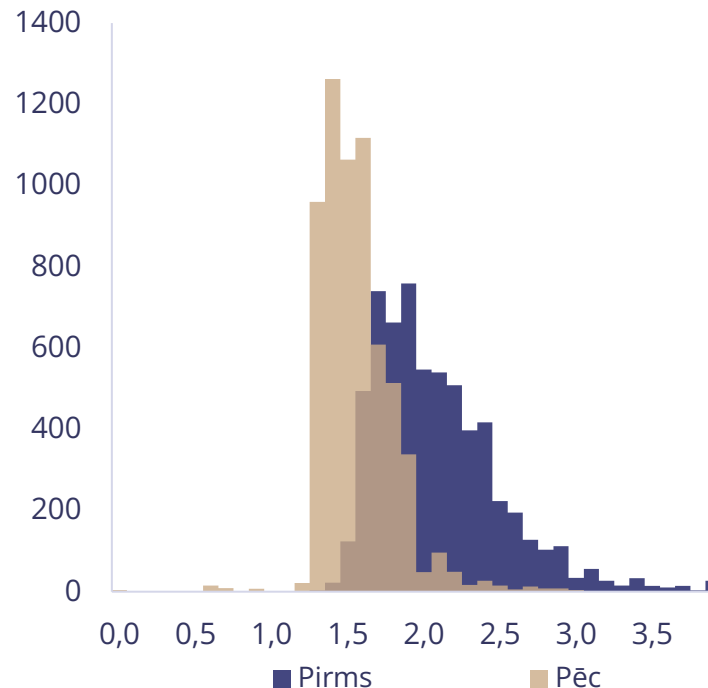
Kredītņēmēji aktīvi vēršas pie bankām, lai mazinātu kredītu pievienotās likmes

Hipotekāro kredītu apjomi, kam samazināta pievienotā procentu likme (milj. eiro)

Piezīmes: Aktīvu banku kredīti rezidentu mājāsaimniecībām, eiro valūtā, ar hipotekāro nodrošinājumu, ar mainīgām/jauktām likmēm.

Pievienoto likmju izkliede pirms un pēc samazinājuma (kredītu skaits; 2025. gada janvāris–aprīlis)

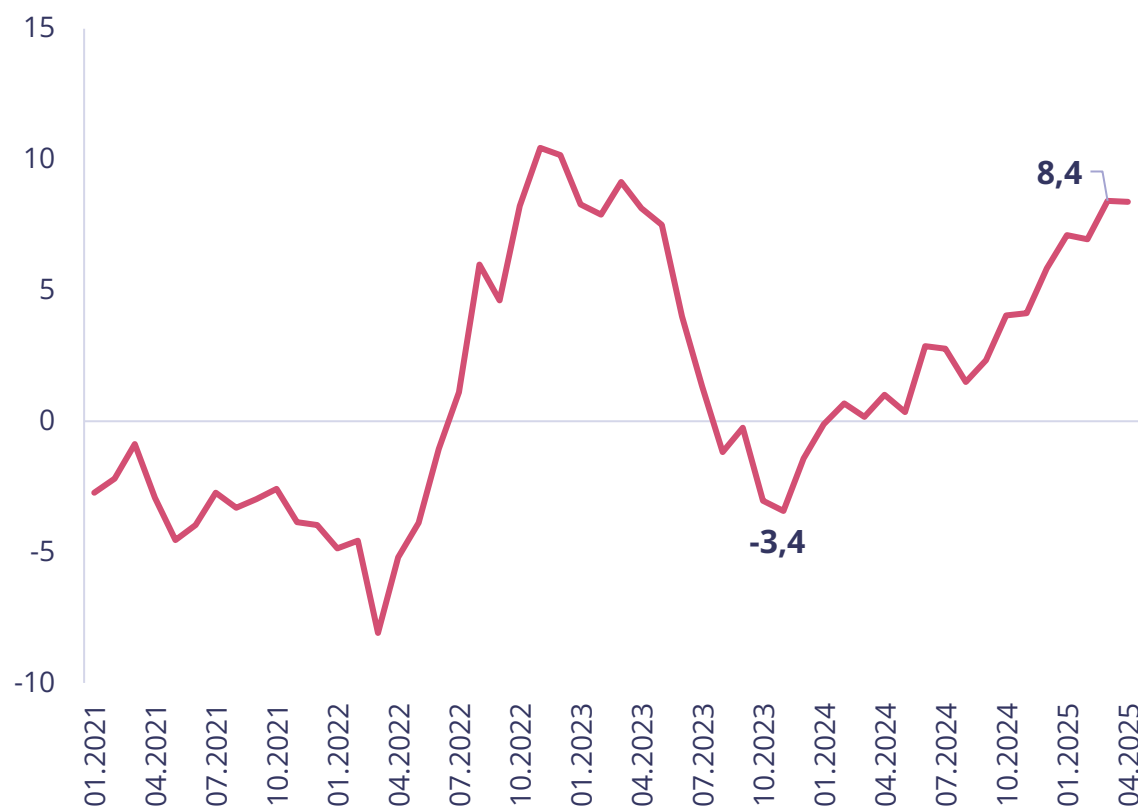

Piezīmes: izkliedēs netiek iekļauti kredīti ar augstāko 1% sākotnējo pievienoto likmju, un netiek iekļauti intervāli ar mazāk nekā 3 novērojumiem.

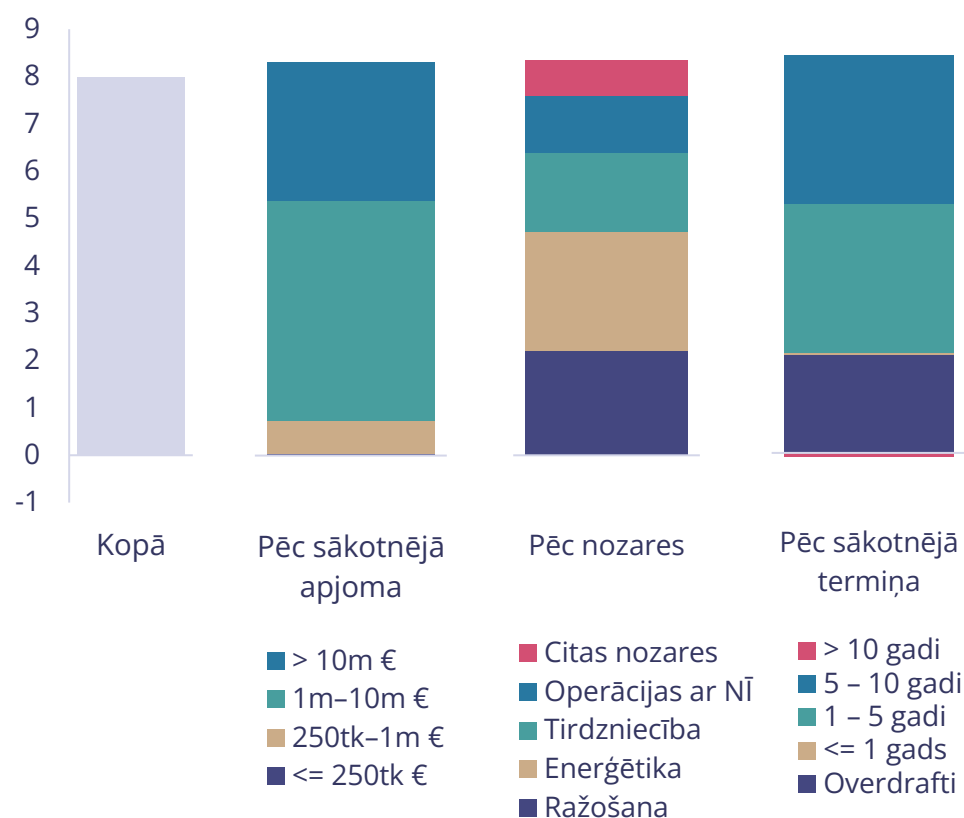
- Kopš gada sākuma pievienotā likme samazināta ~6.3tk kredītu (~500 milj. eiro, **~10 % no portfeļa**).
- Vidējais samazinājums **~0.5pp**.
- Gada maksājumos ietaupīti 2.2 milj. eiro (kopā **31.5 milj.** eiro).

Uzņēmumu kredītēšanu balsta liela apjoma apgrozāmo un ilga termiņa investīciju kredīti

Uzņēmumu kredītu gada izaugsme
(Latvijas Bankas koriģētie dati; %)

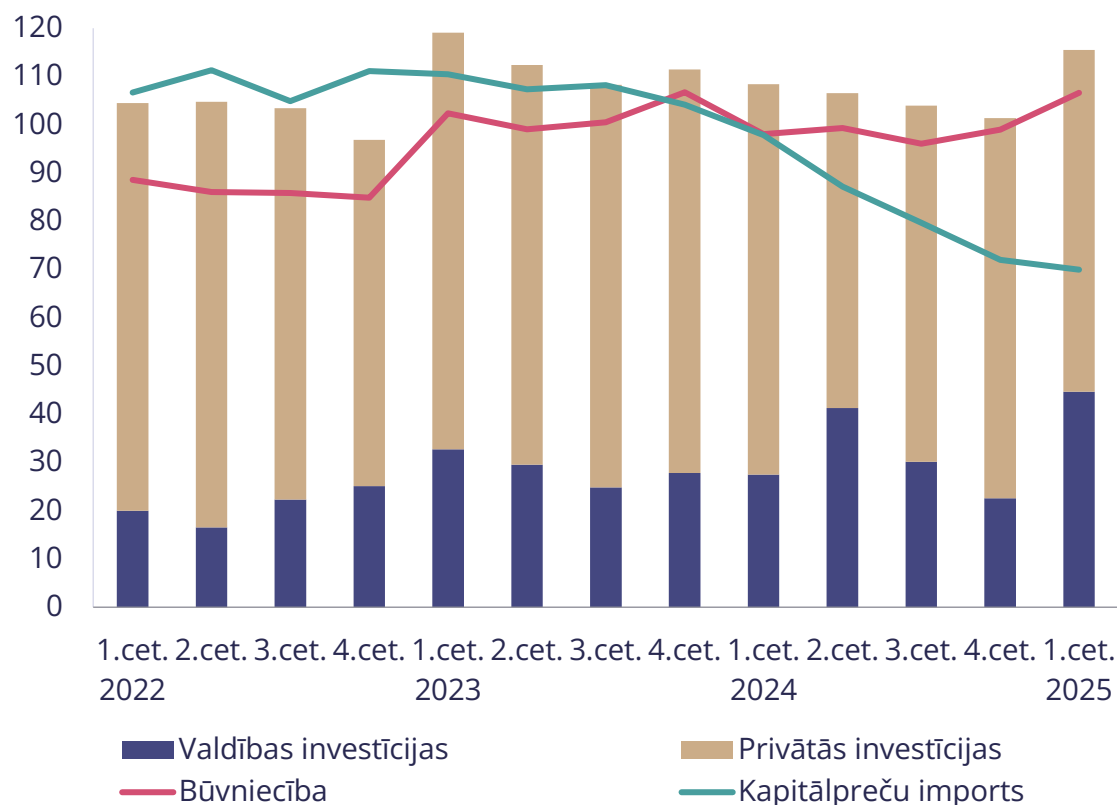

Izmaiņas uzņēmumu kredītu gada izaugsme kopš 08/24 (pp)

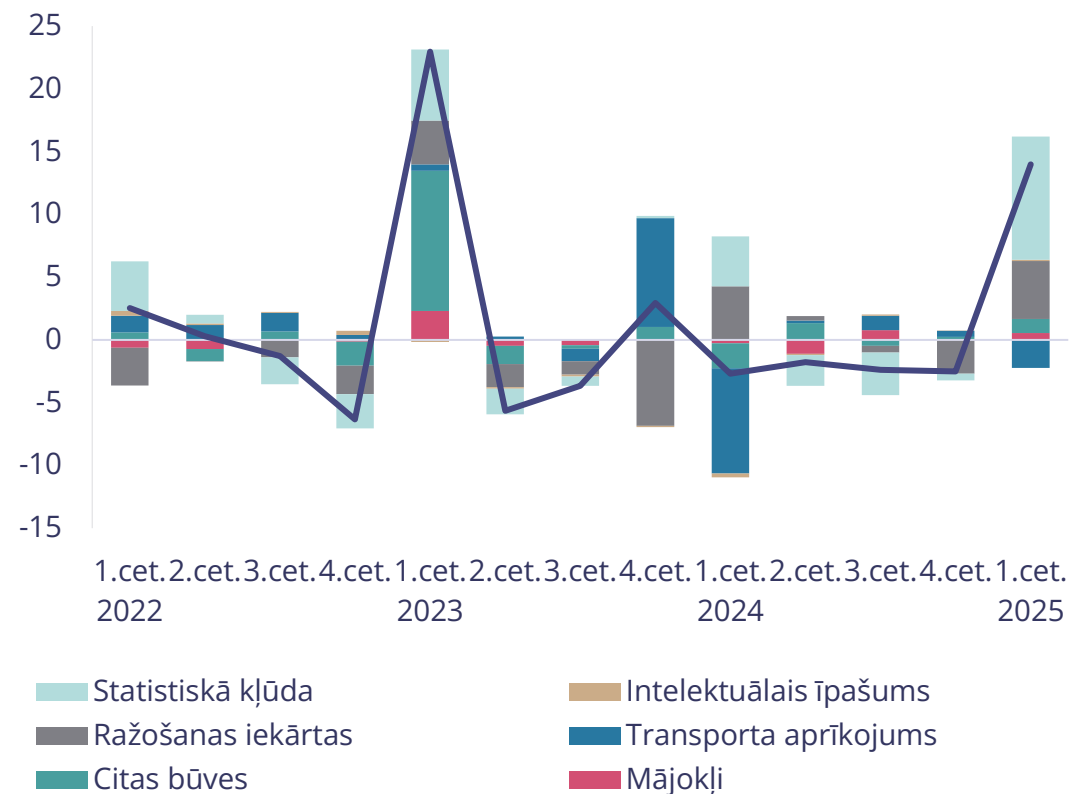

Būvniecība gadam iesākoties bijusi ņiprāka, tomēr kapitālpreču imports joprojām zems

Investīcijas raksturojošie rādītāji (sez. koriģ.; 2019=100)

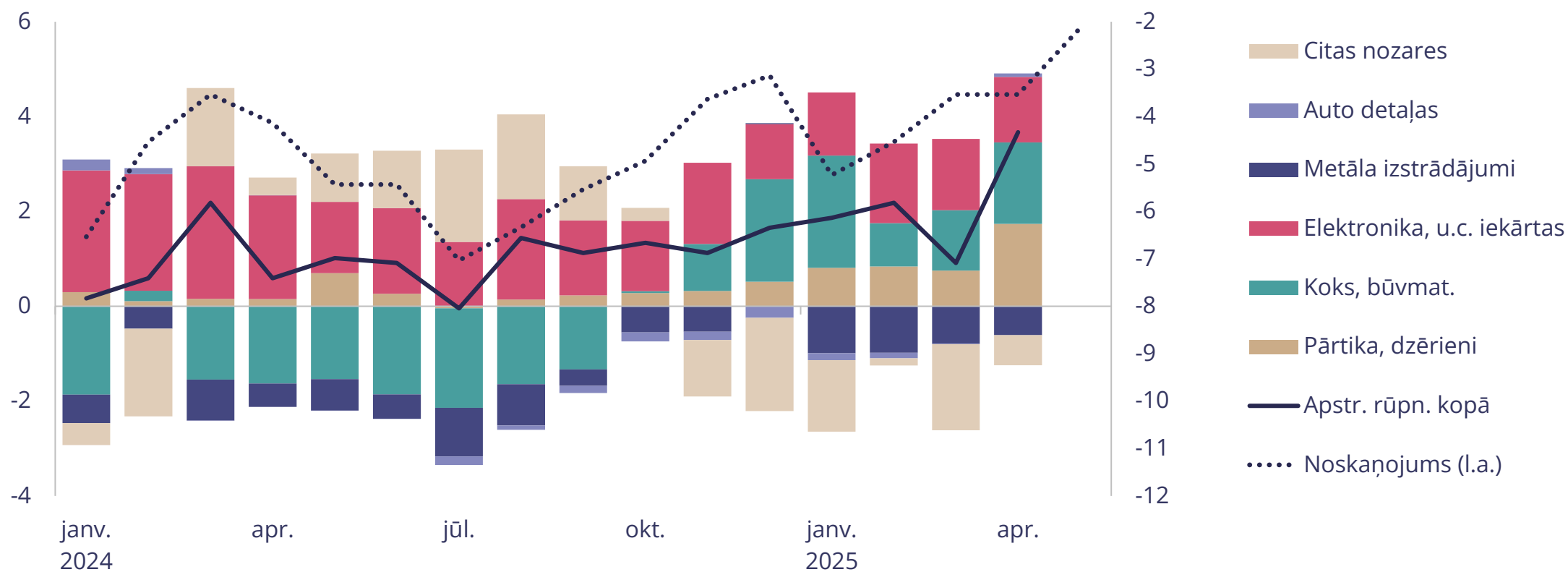

Investīcijas (c/c; %; sez. koriģ.) un investīciju veidi (devums; pp)

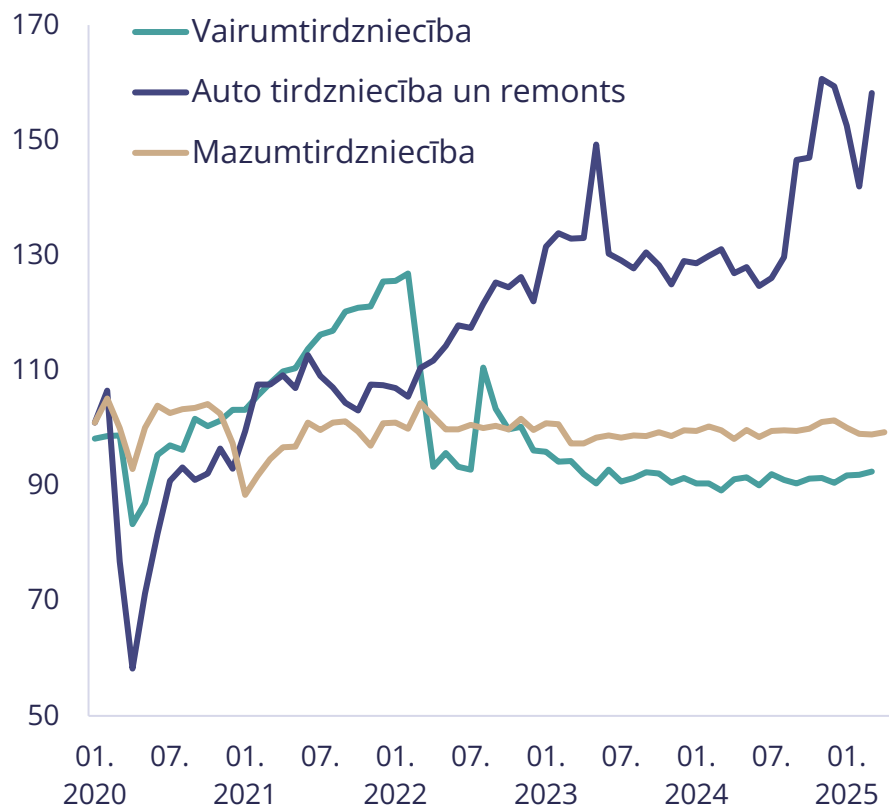
Apstrādes rūpniecība pakāpeniski atkopjas

Apstrādes rūpniecības izlaide (sal.c.; % pret 2019; devumi pp) un konfidences indikators (pret 2019; pp)

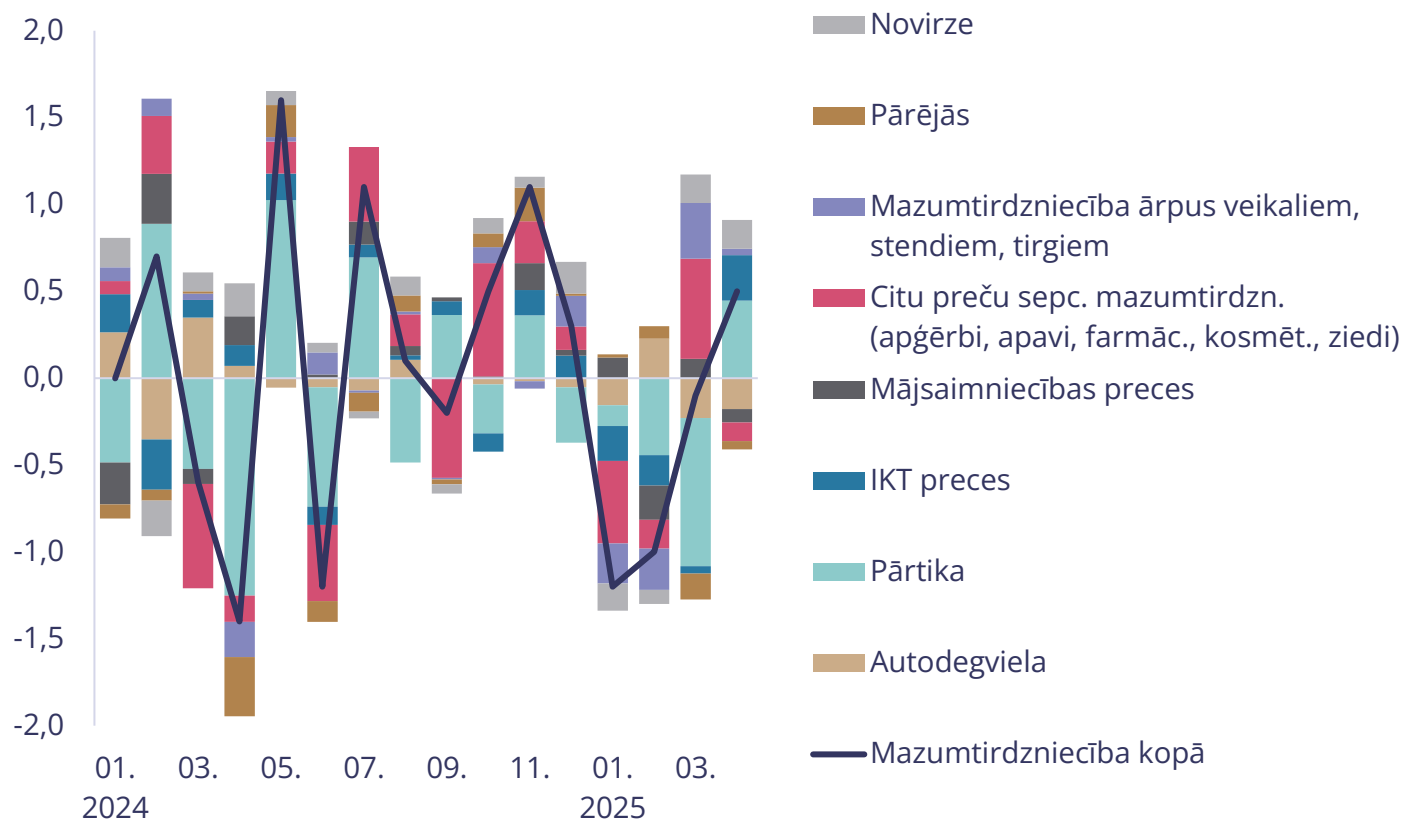

Mazumtirdzniecībā neliels kritums; auto tirdzniecībā Igaunijas nodokļu efekts, to daļēji aizstāj elektroauto atbalsts

Tirdzniecības apgrozījums apakšnozarēs
(sal.c.; sez. koriģ.; 2019=100)

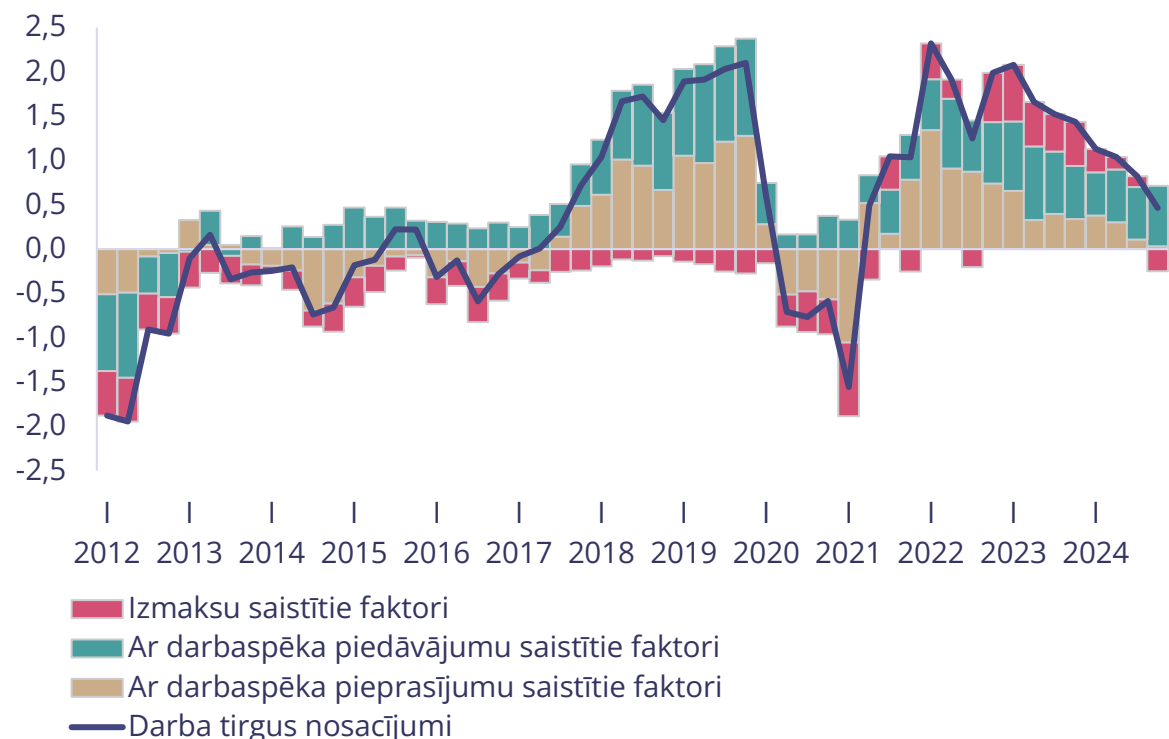

Mazumtirdzniecība galvenajās grupās
(sal.c.; m/m; sez. koriģ.; % (kopā) un pp (devumi))

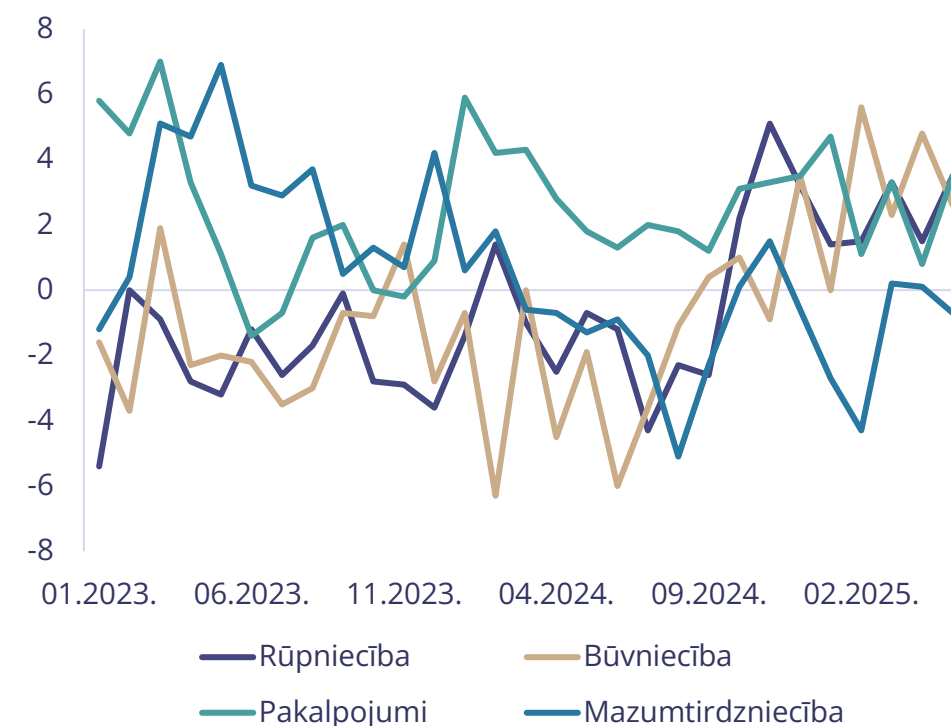

Stagnējošas ekonomikas apstākļos darba tirgus ciešums mazinās

Darba tirgus nosacījumi

Uzņēmēju nodarbinātības gaidas nākamajos 3 mēnešos (atbilžu balance; sez. korig. dati)

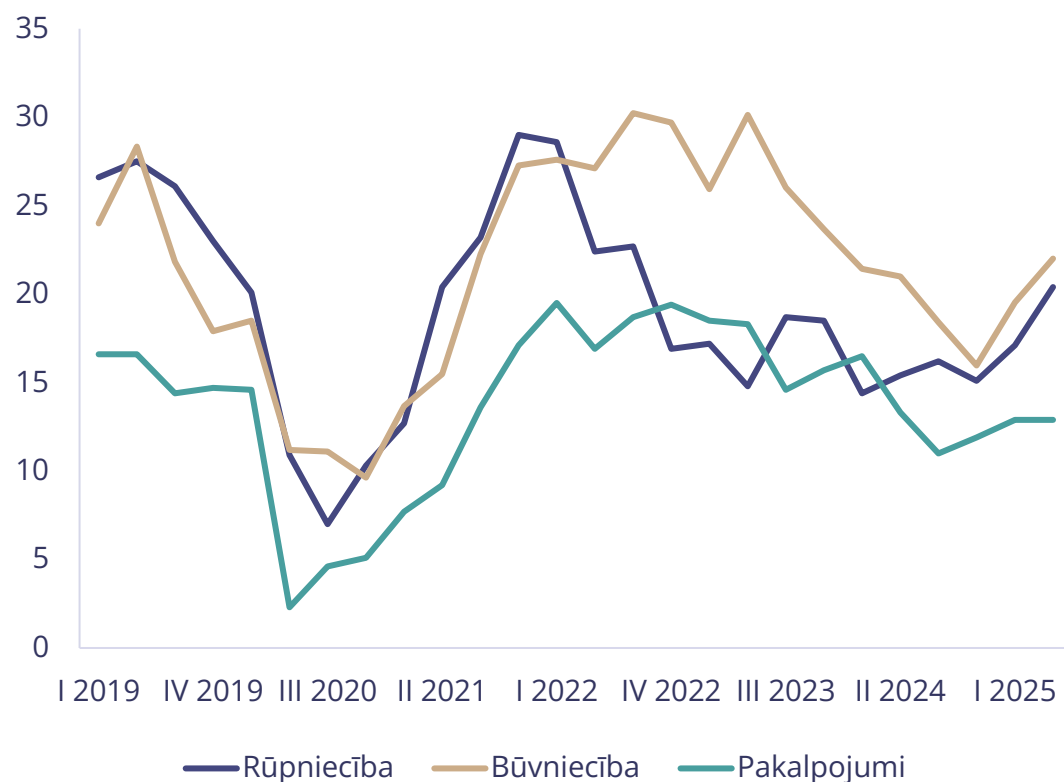

Avoti: Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Bankas aprēķini, Eiropas Komisija.

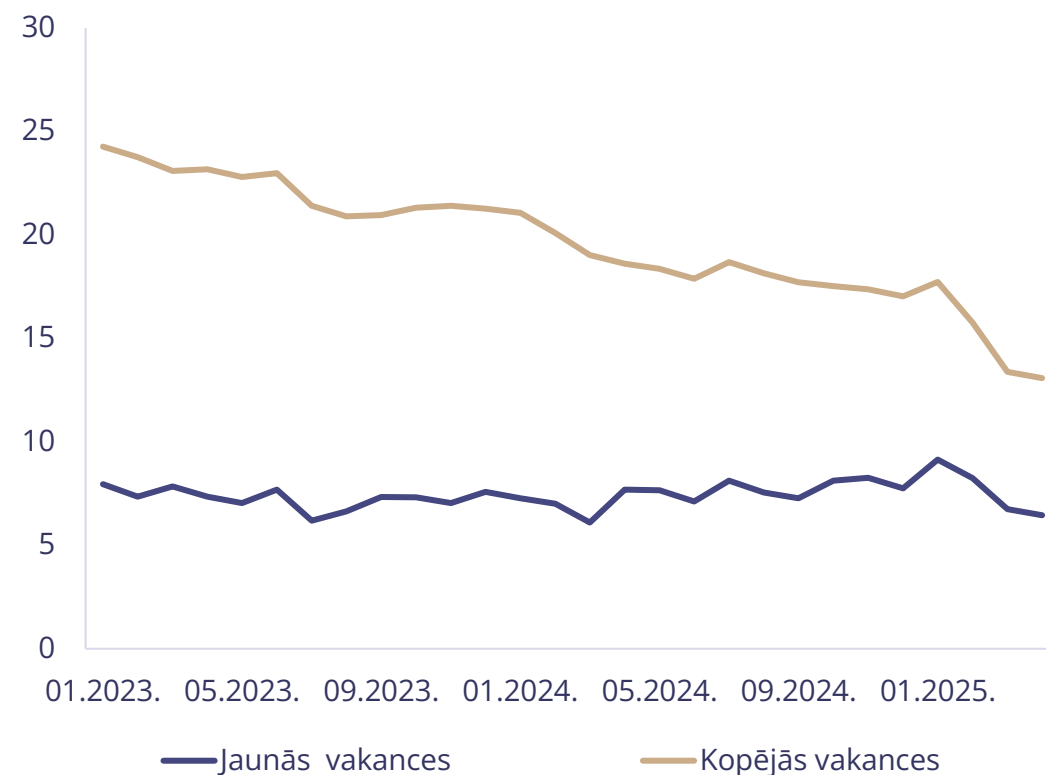
Piezīmes: darba tirgus kompozitindekss parāda 13 darba tirgus rādītāju kopējo tendenci. Indekss iegūts ar galveno komponentu metodi. Pirms novērtēšanas rādītāji ir standartizēti (vidējais = 0 un st.novirze = 1). Dalījums pēc pieprasījuma un piedāvājuma ir veikts ar rādītāju devumiem, kuri lielākoties apraksta attiecīgo faktoru. Darbaspēka pieprasījums atspoguļo nodarbinātības pieaugumu (g/g), nodarbinātības līmeni, vakanču līmeni, darbaspēka trūkumu, nostrādāto stundu skaita pieaugumu (g/g); Darbaspēka piedāvājums atspoguļo darbaspēka starpību (unemployment gap), līdzdalības līmeni, bezdarbnieku skaits pēc darba meklēšanas ilguma līdz 3 mēnešiem, no 3 līdz 12 mēnešiem, no 12 līdz 24 mēnešiem; izmaksas atspoguļo vidējās alga pieaugums (g/g), vienības darbaspēka izmaksu pieaugums (g/g) un atlīdzības uz nodarbināto pieaugums (g/g).

Vienlaikus uzņēmēji norāda, ka darbaspēku atrast kļūst grūtāk

Uzņēmēju īpatsvars, kam darbaspēka trūkums ir būtisks kavējošs faktors (sez. koriģ. dati; %)

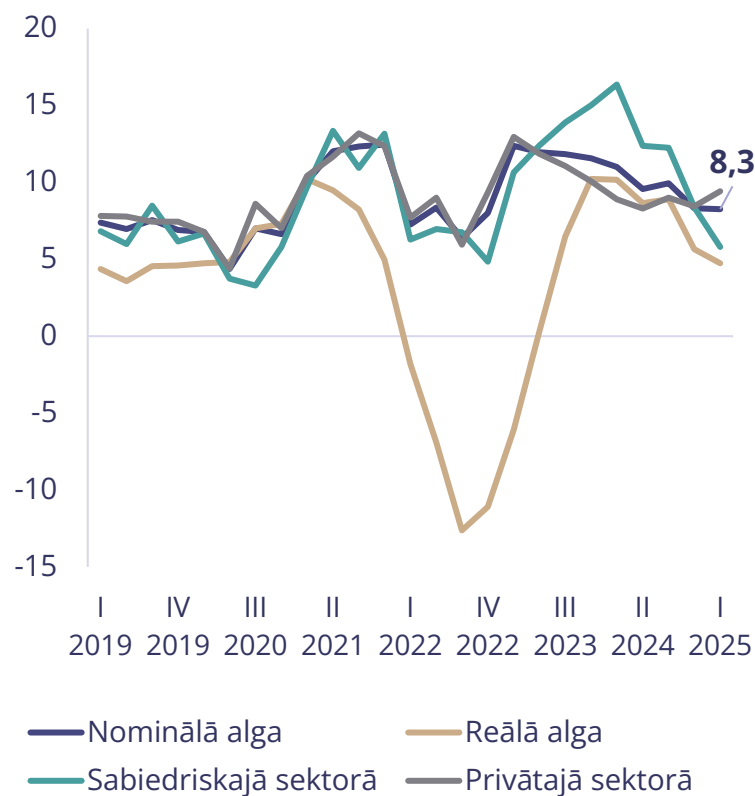

Jauno un kopējo NVA vakanču skaits (sez. koriģ.; tūkst.)

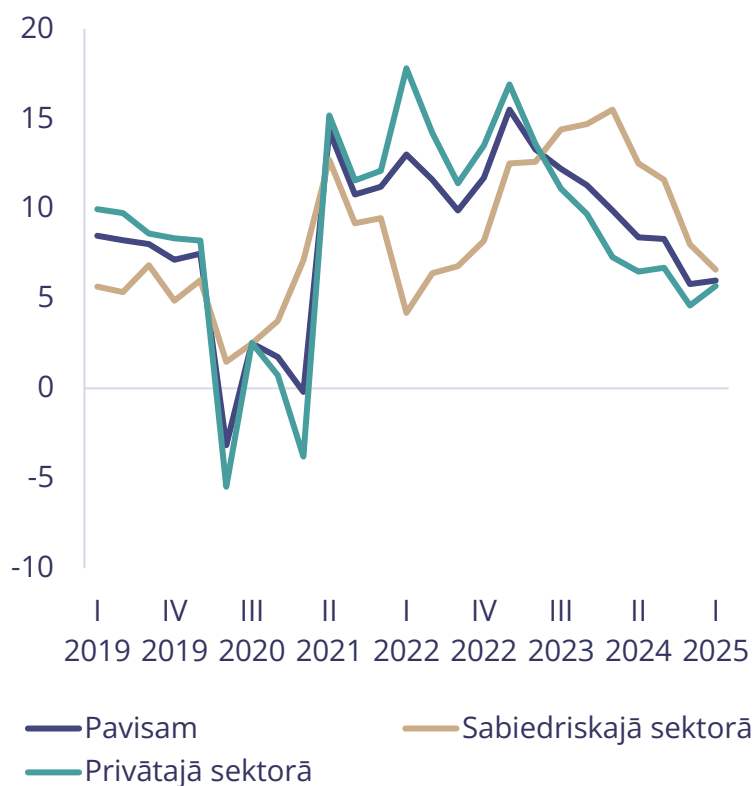

Nominālo algu kāpums palēninās; produktivitāte atpaliek no algu kāpuma

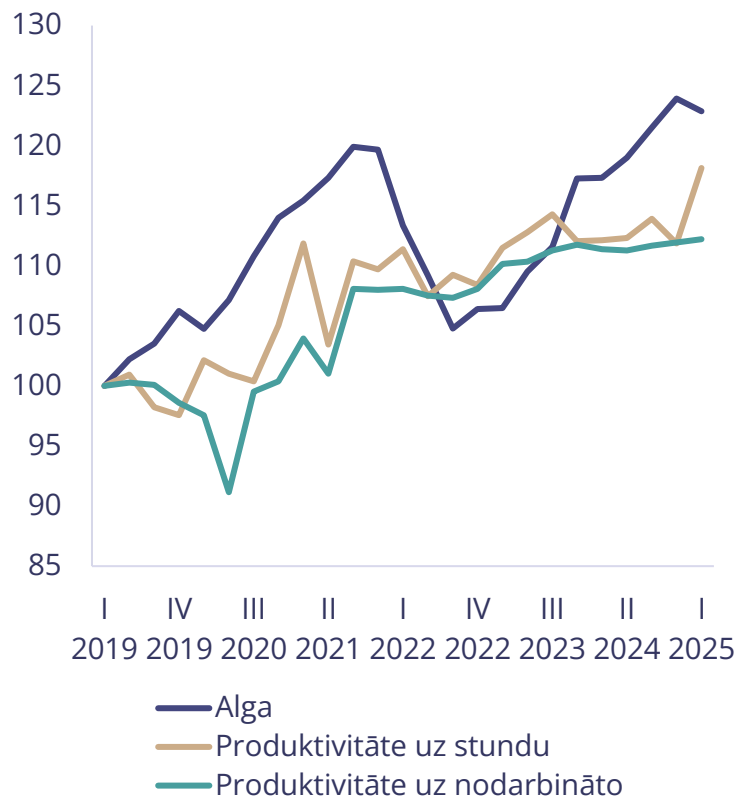
Nominālā un reālā bruto alga (g/g; %)

Darba samaksas fonds (g/g; %)

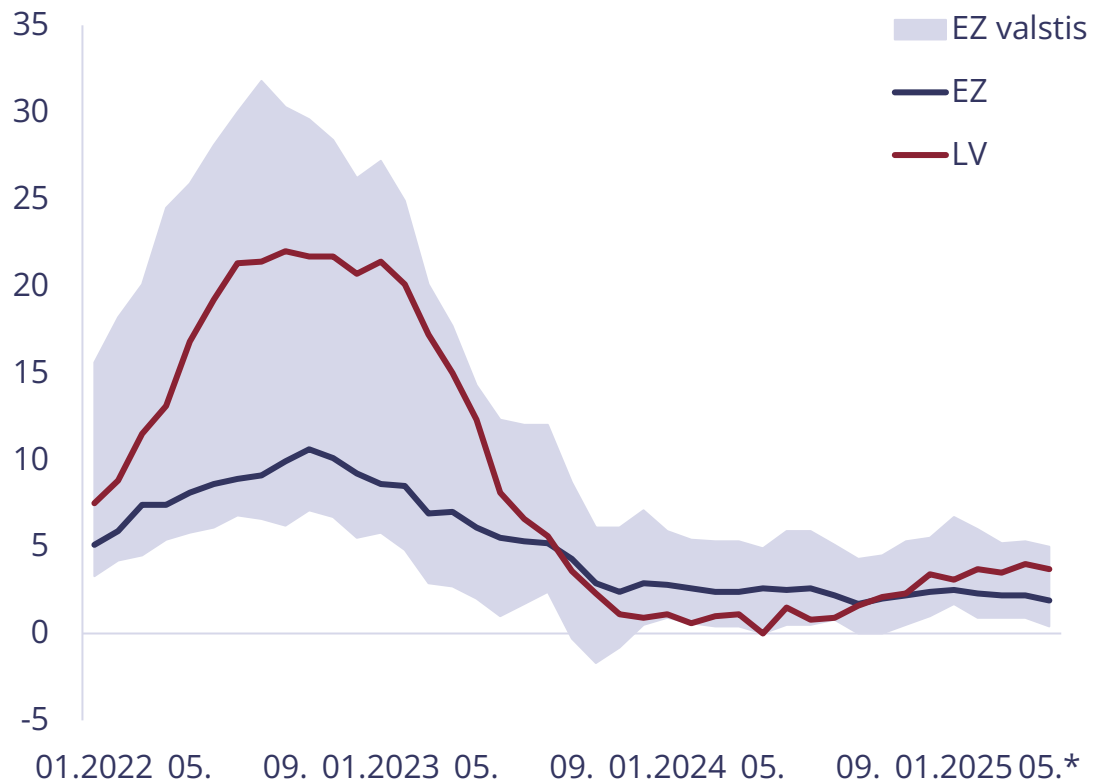

Reālā alga un produktivitāte (2019. 1. cet.= 100)

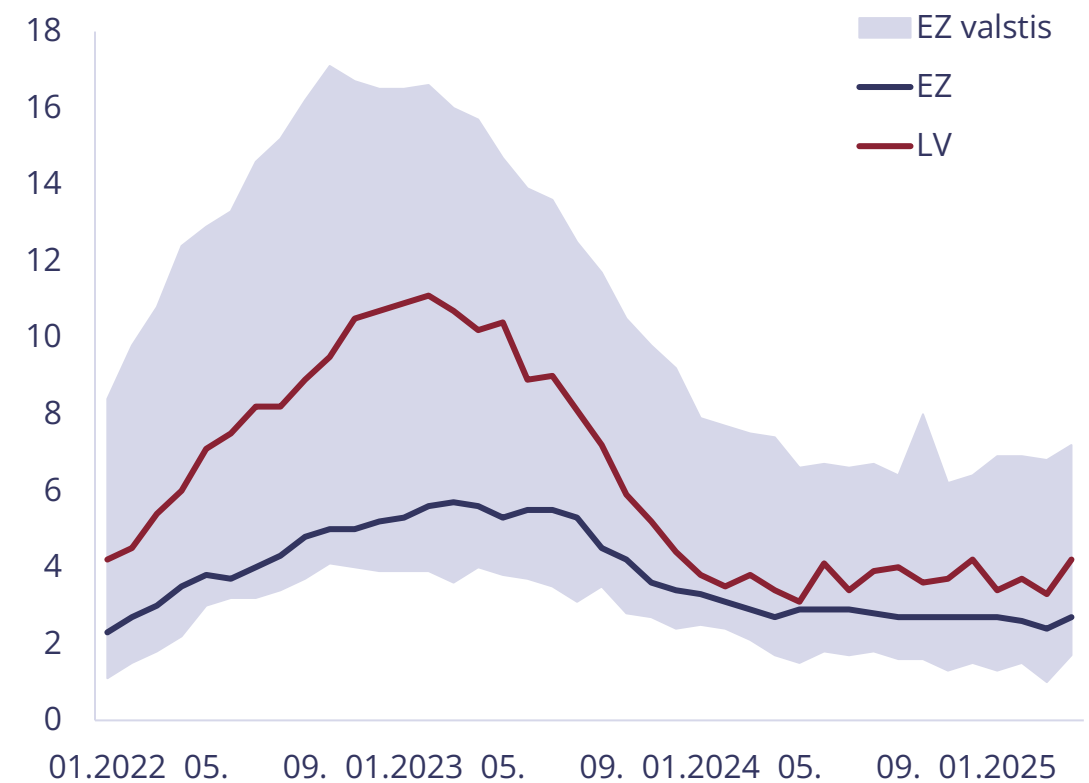

Latvijas inflācija atkal viena no augstākajām eirozonas valstu vidū

Inflācija (g/g; %)

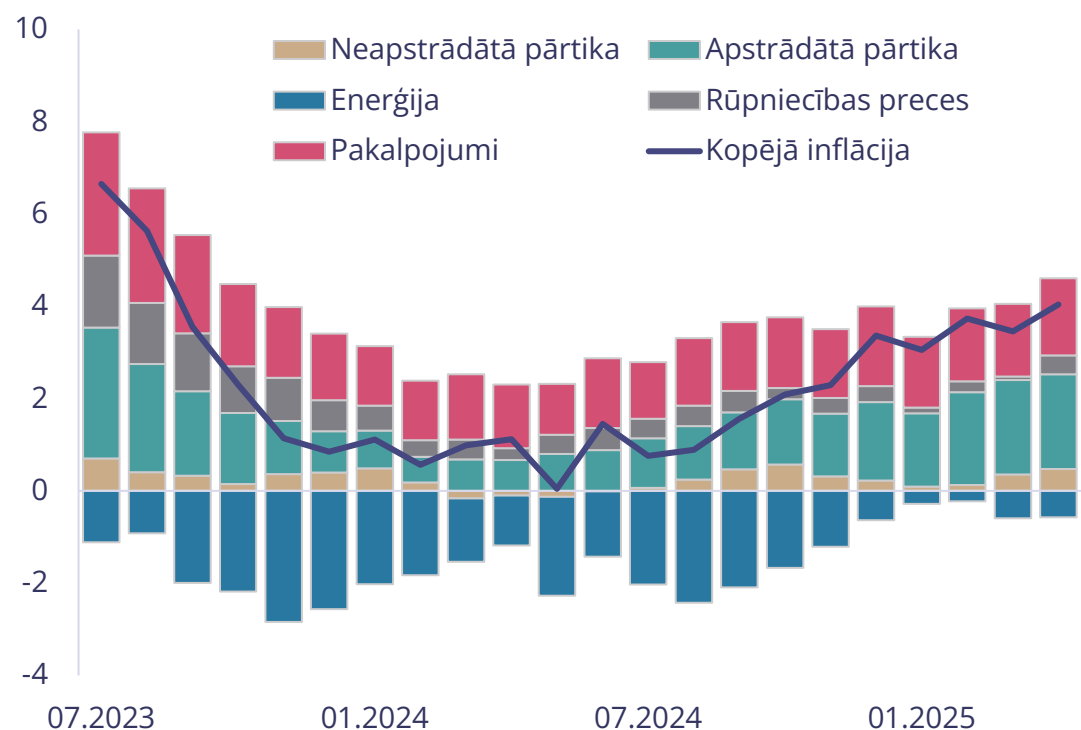

Pamatinflācija (g/g; %)

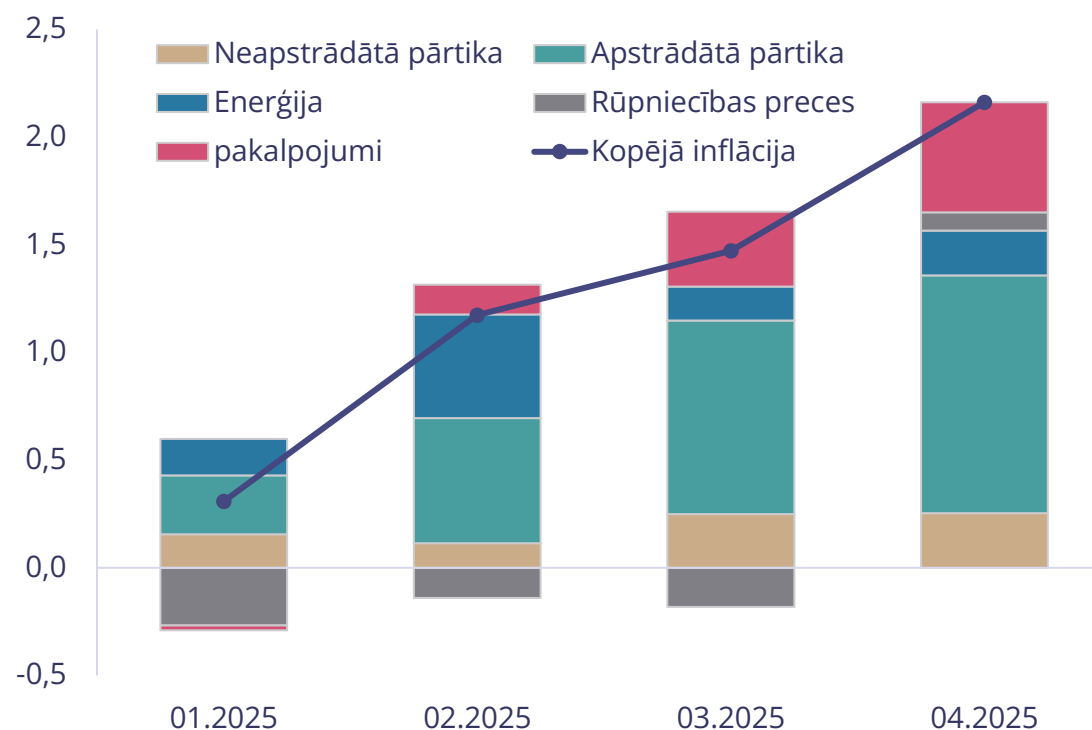

Vairāk nekā pusi no inflācijas veido pārtika

Inflācijas dekompozīcija (g/g; % un pp)

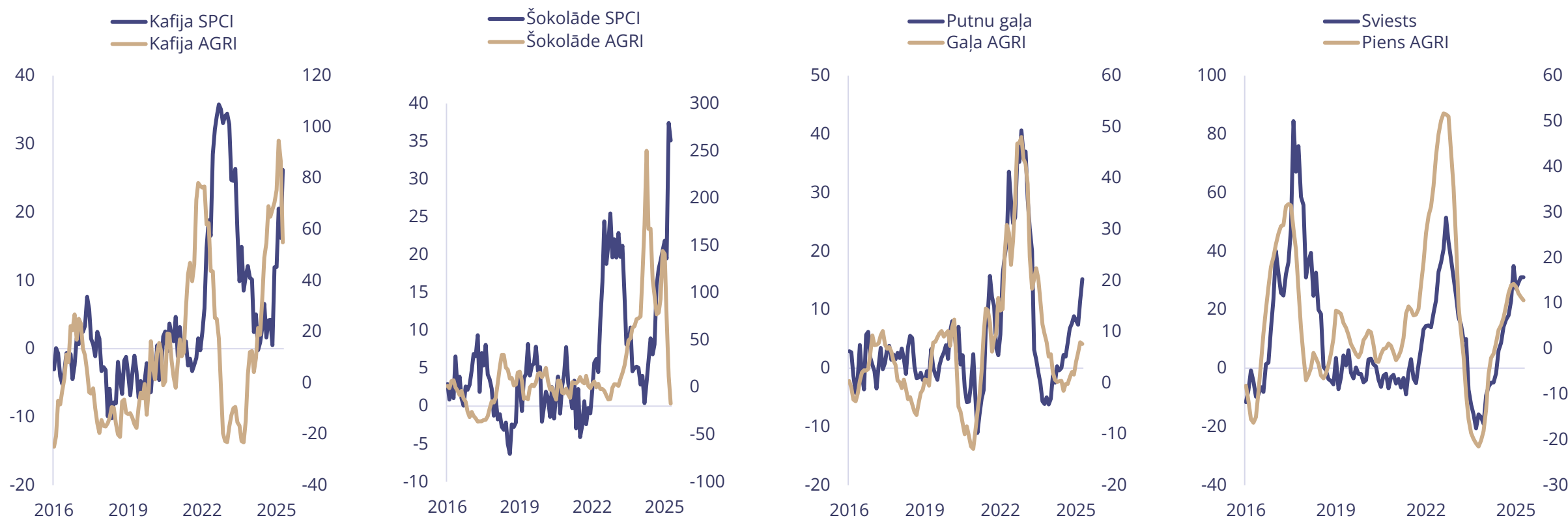

Inflācijas kļūdu dekompozīcija (g/g; pp)

Gaļas un piena produktu cenas cieši seko pasaules pārtikas cenu tendencēm; kafijai un šokolādei šī sakarība mazāk cieša

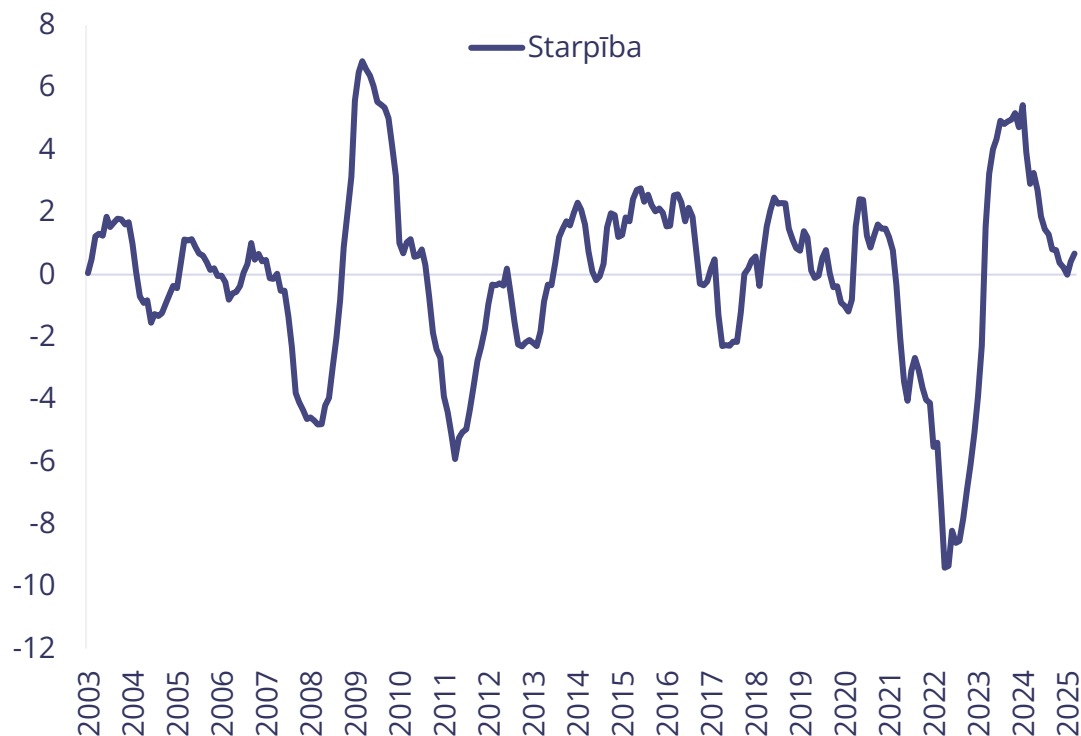
Individuālo pārtikas cenu (SPCI) un izejvielu (AGRI) cenas (g/g; %)

Ražotāju un patērētāju pārtikas cenās veidojas "šķēre"

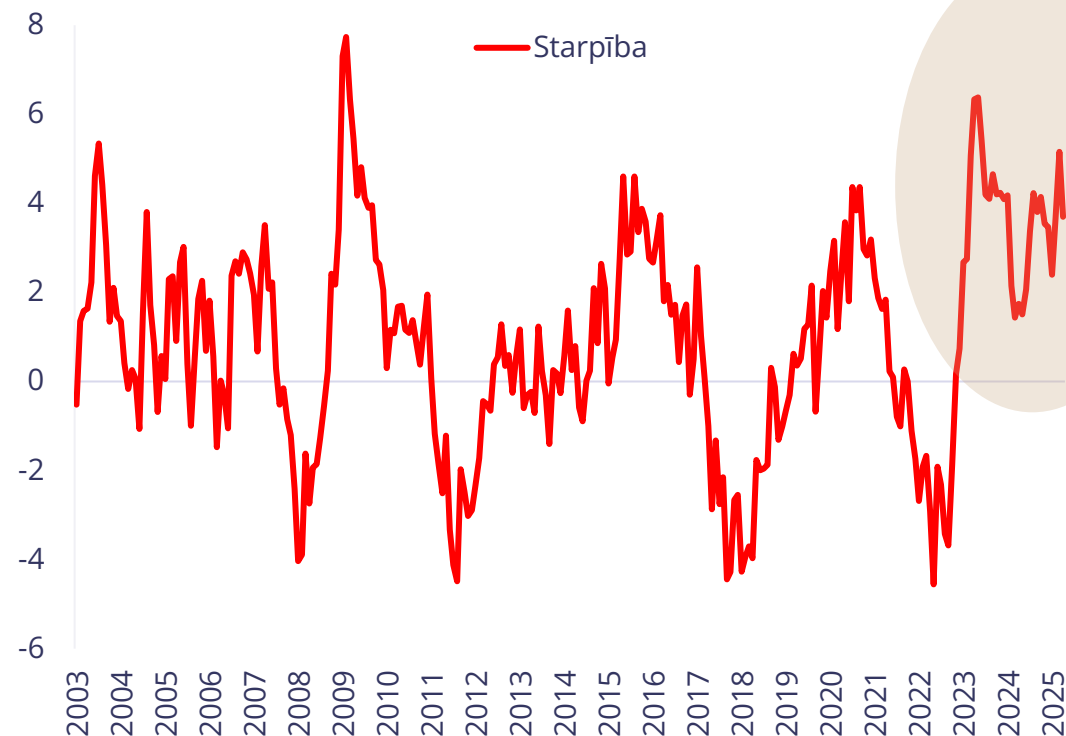
Eiro zonas relatīvās cenas

(patēriņa cenas – ražotāju cenas; g/g; pp)

Latvijas relatīvās cenas

(patēriņa cenas – ražotāju cenas; g/g; pp)

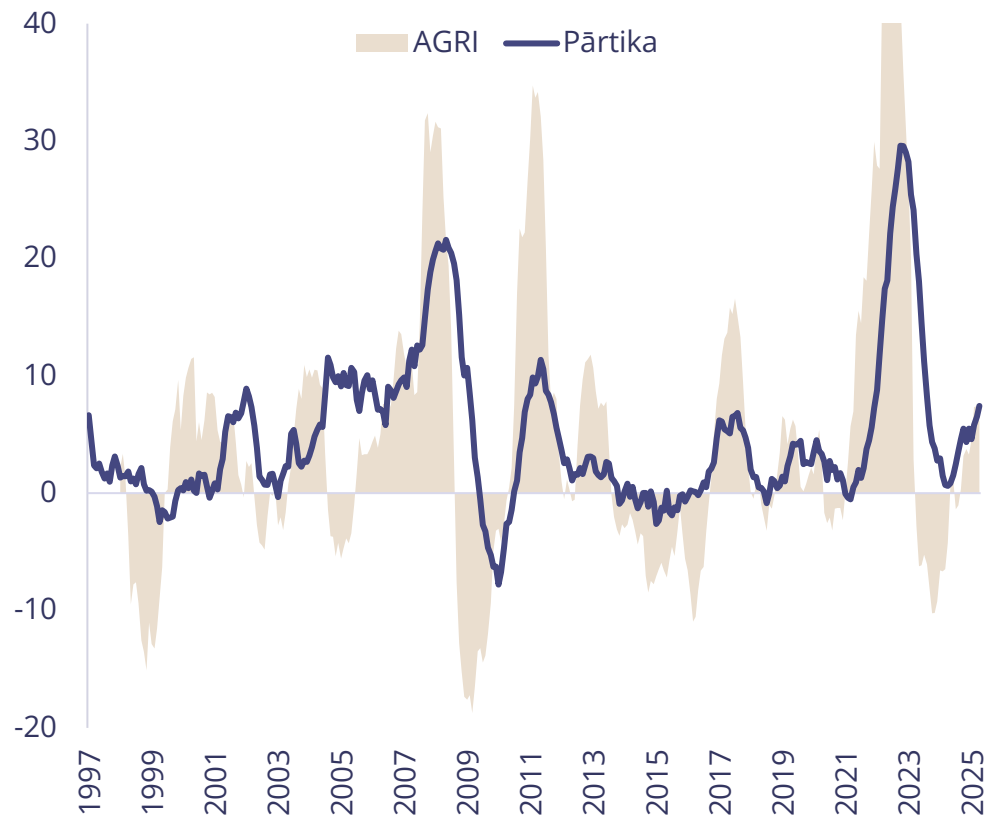

Avoti: Eurostat, Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Bankas aprēķini.

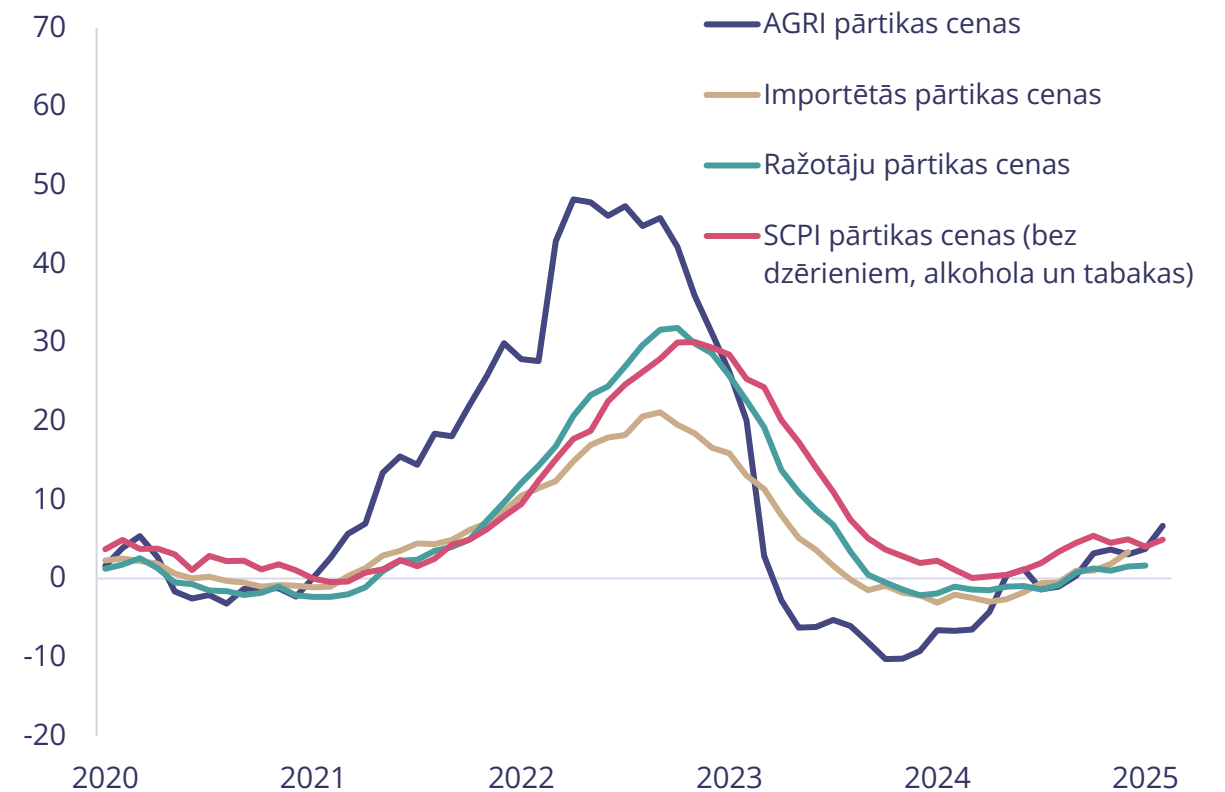
Piezīmes: relatīvā inflācija ir iegūta kā starpība starp SPCI pārtikas inflāciju (g/g) un ražotāju pārtikas inflāciju. SPCI pārtikas inflācija bez dzērieniem, alkohola un tabakas. Ražotāju pārtikas atbilst C10 NACE klasifikācijai.

Pēc pārtikas izejvielu cenu krituma parasti seko patēriņa cenu kritums, kas šajā ciklā nav pilnvērtīgi īstenojies

Pārtikas cenu pārmaiņas (g/g)

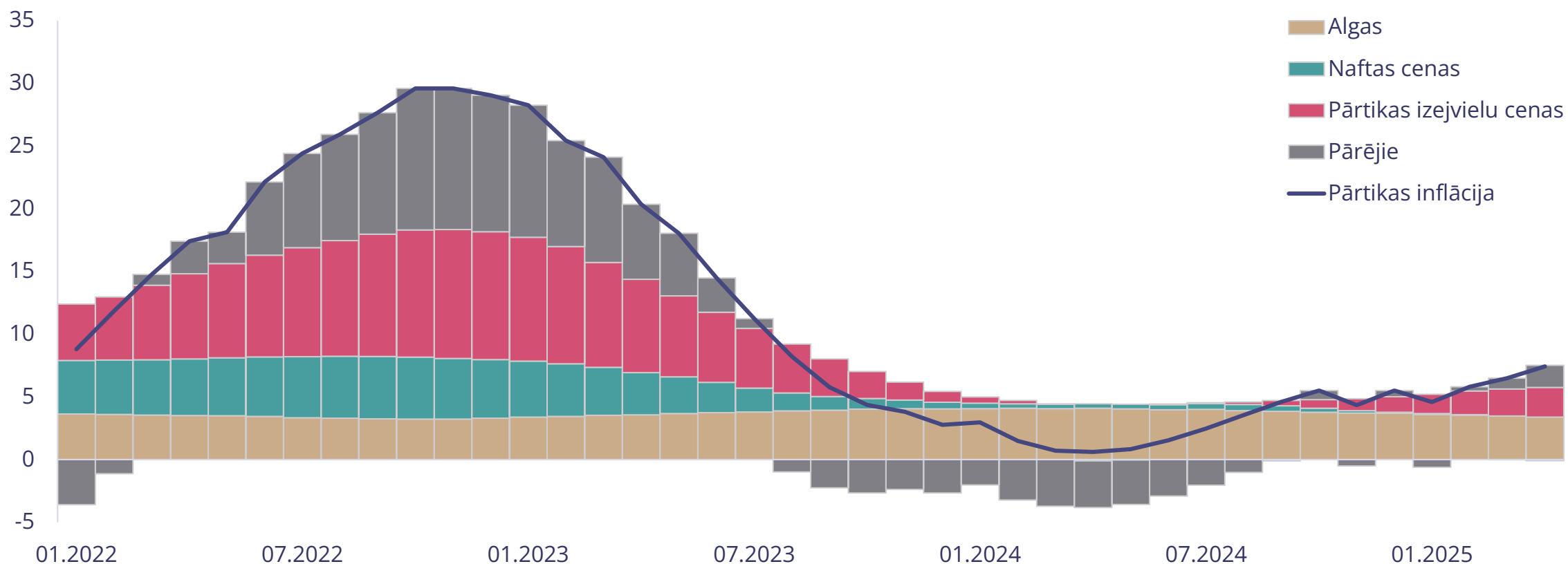

Izejvielu un patēriņa cenas (g/g; %)

Atsāk pieaugt inflācijas modeļa pārtikas cenu neizskaidrotā daļa, cenas tiek celtas straujāk, nekā pieaug izmaksas

Latvijas pārtikas inflācija sadalījumā pa ietekmējošajiem faktoriem (g/g; pp)

Prognožu kopsavilkums

	2025		2026		2027	
	Decembris	Jūnijs	Decembris	Jūnijs	Decembris	Jūnijs
IKP (gada pārmaiņas; %)	2.1	1.2	3.0	2.8	3.3	3.2
Inflācija (gada pārmaiņas; %)	1.4	3.4	1.5	2.1	2.1	2.8
Pamatinflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas)	2.3	3.2	2.2	2.4	2.2	2.4
Bezdarbs (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita; sez. koriģēti dati)	6.8	6.9	6.5	6.7	6.3	6.5
Nominālā bruto alga (gada pārmaiņas; %)	6.2	6.0	6.5	6.3	6.5	6.3
Tekošā konta balance (% no IKP)	-4.1	-3.2	-4.5	-3.9	-4.9	-4.0
Vispārējās valdības parāds (% no IKP)	49.0	47.9	49.6	48.2	51.1	49.9
Budžeta pārpalikums/deficīts (% no IKP)	-3.4	-3.2	-3.0	-2.8	-2.6	-2.9

Mūsu valsts, mūsu banka

